

Sammanträdesdatum
2013-05-21

Dnr 2013/197

§ 150 Ombildning av Vafab Miljö AB till kommunalförbundet VafabMiljö;
instruktion till röstombud

INLEDNING

Respektive ägarkommuns kommunstyrelse måste fatta beslut om att utse stäm-
ombud till extra bolagsstämma samt ge instruktioner till röstombudet.

Beredning

Bilaga KS 2013/141/1, information om ombildning av Vafab Miljö AB till kommu-
nalförbund.

Per-Olov Rapp (S) föredrar ärendet.

Yrkanden

Per-Olov Rapp (S) yrkar

att ledningsgruppen föreslår att kommunstyrelsen beslutar

att utse Per-Olov Rapp (S) till stämombud vid extra bolagsstämma den 13 juni
2013,

att instruera ombudet att rösta för att Vafab Miljö AB ombildas till ett kommunalför-
bund, samt

att uppdraga till VD:n i VafabMiljö AB att skicka ut nödvändiga handlingar till ägar-
kommunerna för bildandet av Kommunalförbundet VafabMiljö.

Carola Gunnarson (C) och Peter Molin (M) yrkar

avslag på Per-Olov Rapps yrkande avseende kommunalförbund.

Glenn Andersson (S) yrkar

bifall till Per-Olov Rapps yrkande.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på sitt eget yrkande och Carola Gunnarssons med
fleras avslagsyrkande och finner sitt eget yrkande bifallet.

BESLUT

Ledningsgruppen föreslår att kommunstyrelsen beslutar

att utse Per-Olov Rapp (S) till stämombud vid extra bolagsstämma för Vafab Miljö
AB den 13 juni 2013,

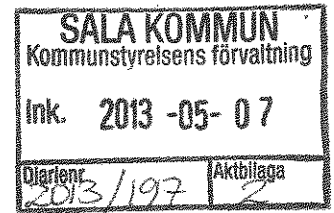
att instruera ombudet att rösta för att VafabMiljö AB ombildas till ett kommunalför-
bund, samt

att uppdraga till VD:n i VafabMiljö AB att skicka ut nödvändiga handlingar till ägar-
kommunerna för bildandet av Kommunalförbundet VafabMiljö.

Utdrag

kommunstyrelsen

Justerandes sign 		Utdragsbestyrkande
---	--	---

Information om ombildning av Vafab Miljö AB till kommunalförbundet

Inför ombildande av VafabMiljö AB till ett kommunalförbund VafabMiljö arbetas förslag till förbundsordning och konsortialavtal fram. En utgåva i form av arbetsmaterial delades ut på VKL:s senaste styrelsemöte samt till Heby och Enköpings ombud. En kallelse till en extra bolagsstämma i VafabMiljö AB är på väg att sändas ut.

VafabMiljö

VKL:s styrelse beslutade den 13 februari 2013 att föreslå ägarmötet i Vafab Miljö AB att överföra verksamheten i Vafab Miljö AB till ett kommunalförbund, samt former för hur detta arbete skulle slutföras. Med beslutet läggs utvärderingen av Vafab efter tio år till handlingarna.

En reservation mot beslutet har lämnats av moderaterna.

Förslag till beslutsprocess, samt förslag till förbundsordning och konsortialavtal för kommunalförbundet, har därefter arbetets fram av en tjänstemannagrupp sammankallad av VKL.

Förslag till tidplan för den fortsatta processen inför bildandet av kommunalförbundet VafabMiljö under 2013:

10 april:

Möte med VKL: s presidium – information om den fortsatta processen avseende bildandet av kommunalförbundet VafabMiljö

23 april:

1. Årsstämma VafabMiljö AB – information om läget i samverkansfrågan
2. Seminarium om regional samverkan – inbjudan har gått ut tillsammans med inbjudan till bolagsstämman, samt till KSO och kommunchefer i ägarkommunerna
3. Konstituerande styrelsemöte i VafabMiljö AB– beslut fattas om att kalla till en extra bolagsstämma m a a ombildningen

26 april:

Förbundsstämma i VKL samt styrelsemöte – information om hur processen avseende bildandet av kommunalförbundet VafabMiljö fortskrider.
Skrivelse från VKL till ägarkommunerna om rekommendation att följa tidsplan och beslutsordning (se bilaga).

V 18:

Vafab Miljö AB kallar till extra bolagsstämma i V 24 för beslut om att ansvaret för samverkan avseende den verksamhet som VafabMiljö AB bedriver, förs över till ett kommunalförbund. Under denna vecka måste Förbundsordning, Konsortialavtal, Aktieöverlåtelseavtal samt förslag till beslut i kommunfullmäktige vara klart.

V 19 – 23:

Första beslutet i ägar-/medlemskommunerna

Respektive ägarkommuns kommunstyrelse måste fatta beslut om att utse stämмоombud till extra bolagsstämma och instruera röstombudet att rösta för

*att ombilda VafabMiljö AB till ett kommunalförbund, samt
att ge VD:n i Vafab Miljö AB uppdrag att skicka ut nödvändiga handlingar till ägarkommunerna för bildandet av Kommunalförbundet VafabMiljö .*

V 24:

Extra bolagsstämma hålls. Här ges den slutliga informationen om hur bildandet av kommunalförbundet och därmed sammanhängande frågor ska lösas.

Bolagsstämman beslutar att ombilda bolaget till ett kommunalförbund, samt ger VD i uppdrag att skicka ut nödvändiga handlingar till ägarkommunerna för bildandet av Kommunalförbundet VafabMiljö.

Efter bolagsstämman ansvarar VafabMiljö AB för att handlingar för bildandet av kommunalförbundet skickas till ägarkommunerna för beslut på höstens första kommunfullmäktigesammanträde.

De handlingar som ska skickas är:

1. Konsortialavtal
2. Förbundsordning
3. Aktieöverlåtelseavtal
4. Förslag till beslutsformuleringar

Aug – sept:

Andra beslutet i ägar-/medlemskommunerna

Beredning i KS med förslag till följande preliminära beslut i kommunfullmäktige (Exakt vilka beslutspunkter som ska vara med kommer med förslaget från den extra bolagsstämman):

Beslut i KFM hos samtliga ägar-/medlemskommuner om att bilda kommunalförbundet VafabMiljö m.m, genom att besluta att

1. Godkänna Konsortialavtalet mellan medlemmarna i kommunalförbundet VafabMiljö.
2. Godkänna Förbundsordningen för Kommunalförbundet VafabMiljö.
3. Godkänna Aktieöverlåtelseavtal.
4. Utse ledamot/-möter till direktionen
5. Ev. fatta beslut om ny styrelseledamot i Vafab Miljö AB. (Lämpligen bör det vara personunion mellan direktionen och styrelsen i Vafab Miljö AB.)

När beslut om att bilda kommunalförbundet fattats av samtliga medlemskommuner:

Direktionen ska "konstituera sig" och utse förbundsdirektör och därefter verkställa överföringen av hela eller delar av verksamheten från bolaget till kommunalförbundet under hösten 2013.

Text från handlingar till VKL, styrelse den 26 april 2013

SALA KOMMUN	
Kommunstyrelsens förvaltning	
Ink. 2013 -05- 17	
Diarienumr 2013/197	Aktbilaga 4

Handlingar till
Extra bolagsstämma
Vafab Miljö AB
13 juni 2013
13.00-16.00

Aros Congress Center Munkgatan 7, Västerås

Handlingar till extra bolagsstämma i Vafab Miljö AB

Styrelsen för Vafab Miljö AB har kallat till extra bolagsstämma den 13 juni med anledning av förslag till ombildning av bolagets verksamhet till kommunalförbund.

Den utvärdering som ligger till grund för förslaget är omfattande och har genomförts under ledning av Västmanlands Kommuner och Landsting (VKL). Utvärderingen består av en huvudrapport samt ett flertal bilagor och tilläggsutredningar som avrapporterats på VKLs styrelsemöten då även representanter för Enköpings och Heby kommun varit inbjudna och deltagit.

Hela utredningsmaterialet, inkl protokollsutdrag från VKLs styrelsemöte där förslaget rapporterats och diskuterats finns på grund av sin omfattning samlade i digital form på det USB-minne som skickas i ett exemplar till varje kommun. Önskar någon ett eget exemplar går det bra att maila till gene.liljegren@vafabmiljo.se.

Kommuner som önskar utskrift av materialet kan kontakta Gene Liljegren på Vafab-Miljö, tfn 021-393511 eller via e-post gene.liljegren@vafabmiljo.se

Under ledning av VKL har förslag till beslutsunderlag tagits fram under våren 2013. Beslutsunderlagen som ägarkommunerna enligt tidplanen ska ta ställning till i augusti/september består av:

- Förbundsordning (bilaga 1)
- Konsortialavtal (bilaga 2)
- Aktieöverlåtelseavtal (bilaga 3)

Inför beslut om större förändringar i verksamheten ska ägarna ges möjlighet att ge synpunkter. Därför har VafabMiljös styrelse kallat till extra bolagsstämma där det finns en beslutspunkt med anledning av förslaget till förändring av bolagets verksamhet.

Förslag till beslut

- a) Stämman föreslås att godkänna Västmanlands Kommuner och Landstings utvärdering av verksamheten
- b) Stämman rekommenderar att ägarkommunerna genom beslut i respektive kommunfullmäktige, senast under augusti/ september 2013, bildar Kommunalförbundet VafabMiljö, baserat på de förslag till förbundsordning och konsortialavtal som tagits fram under ledning av Västmanlands Kommuner och Landsting.
- c) Stämman föreslås att ge styrelsen för Vafab Miljö AB i uppdrag att skicka ut utvärderingsmaterialet samt förslagen till tidplan, förbundsordning, konsortialavtal och aktieöverlåtelseavtal till ägarkommunerna för beslut i respektive kommunfullmäktige

Västerås den 16 maj 2013
Vafab Miljö AB

Styrelsen genom
Carina Färm
Verkställande direktör

2013-05-15

Förslag till

Konsortialavtal för

Kommunalförbundet VafabMiljö

1. Bakgrund

Västmanlands kommuner och Landsting (VKL) har under 2011-2012 utrett den regionala samverkan inom avfallsområdet som funnits sedan 1981 mellan kommunerna i Västmanlands län, Enköpings kommun samt Heby kommun.

Utredningen visar att:

- det regionala samarbetet mellan kommunerna varit framgångsrikt och fungerat bra. Regionen har kommit långt i sitt arbete med att utveckla en långsiktigt hållbar avfallshantering både utifrån ett miljömässigt och från ett samhällsekonomiskt perspektiv.
- utvecklingen mot ett resurseffektivt samhälle fortsätter. EU och Sveriges Riksdag kommer de närmaste åren lägga fast nya krav och mål inom avfallsområdet som påverkar regionens kommuner.
- samverkansformerna behöver utvecklas. De samlade politiska ambitionerna inom avfallsområdet och för kommunal samverkan internationellt, nationellt och lokalt innebär krav som gör att kommunalförbund bedöms vara den långsiktigt mest lämpliga formen för kommunal samverkan inom avfallsområdet.

Att fortsätta utveckla den regionala samverkan inom avfallsområdet inom ramen för ett kommunalförbund ger kommunerna i Västmanlands län, Enköpings kommun samt Heby kommun de bästa förutsättningarna att långsiktigt klara de miljömässiga, samhällsekonomiska och juridiska kraven på verksamheten.

Förbundsordningen reglerar formerna för samverkan samtidigt som den säkerställer att det finns en möjlighet för medlemskommunerna att överföra hela eller delar av nuvarande verksamhet till kommunalförbundet.

Med anledning härav har undertecknade kommuner, nedan kallade Kommunerna, enats om följande.

2. Utveckling av verksamheten

Kraven på ett resurseffektivare samhälle gör att behovet av helhetssyn och samverkan mellan kommunerna ökar för att kunna fortsätta utveckla en miljömässigt och kostnadseffektiv avfallshantering som är långsiktigt hållbar.

Mot bakgrund av de framtida utmaningarna är målsättningen med kommunernas samverkan inom avfallsområdet att möjliggöra att medlemskommuner på sikt ska ha en gemensam renhållningsordning och renhållningstaxa och en effektiv samordning av hela avfallsverksamheten i regionen. Därför kommer medlemskommunerna genom VKL, att senast under år 2019 göra en avstämning och eventuell justering av förbundsordningen.

3. Bildande av kommunalförbund

Kommunerna förbinder sig att samverka inom avfallsområdet genom att för ändamålet bilda ett kommunalförbund, Kommunalförbundet VafabMiljö, nedan kallat Förbundet. Förbundet ska inleda sin verksamhet den 1 januari 2014. För Förbundet ska inledningsvis gälla bifogad förbundsordning (bilaga 1) med de justeringar som kan påkallas av registreringsmyndigheten.

4. Förbundets ändamål m.m.

Förbundets ändamål framgår av förbundsordningen, bilaga 1, § 3 "Ändamål m.m."

För de medlemmar där det utöver förbundsordningen finns behov av överenskommelser om vilka uppgifter som överförs ska det, i samband med bildandet av Förbundet, tecknas särskilda avtal som reglerar ansvarsförhållandena mellan Förbundet och medlemskommunen.

Förbundet är inte skyldigt att svara för att resurser finns tillgängliga annat än för avfall och avfallshantering som kommunerna har ansvar för enligt Miljöbalkens bestämmelser.

5. Finansiering och taxor

Hur förbundets verksamhet ska finansieras framgår av förbundsordningen, bilaga 1, § 12 "Kostnadstäckning".

Övriga medlemmar i förbundet ska gå i borgen för ett belopp motsvarande sin andel i förbundet för skulder till Västerås kommun.

Följande finansieringsprinciper ska gälla för Förbundet:

- a) Förbundets anläggningar, fordon och inventarier ska finansieras i första hand med eget kapital, statsbidrag och externa lån mot säkerhet i förbundets egendom.
- b) Till grund för debitering av mottagningsverksamheten ska ligga taxa, utarbetad så att inkomster och utgifter balanserar. Taxorna ska dock sättas till en sådan nivå att Förbundet kan konsolidera sin verksamhet, så att framtida investeringar nödvändiga för Förbundets verksamhet möjliggörs.

- c) Förbundet äger rätt att differentiera mottagningstaxan efter olika avfallsslag. För avfallstyper som Kommunerna har ansvar för enligt Miljöbalkens bestämmelser ska samma avgift uttas för samma slag och enhet av avfall. För övriga avfallstyper utgår avgifter som fastställs av förbundsfullmäktige på affärsmässig grund.
- d) Till grund för debitering av den övriga renhållningsverksamheten inom det kommunala renhållningsmonopolet (insamlingsverksamhet, planering och administration i övrigt) som Förbundet utför åt medlemskommun ska ligga Förbundets självkostnad för uppdraget.
- e) För det fall hela renhållningsverksamheten överlåtits av kommunen ska renhållningsverksamheten för respektive medlemskommun inom Förbundet ses som resultatenheter med resultat- och balansräkning och ränteberäknas.

6. Medlemsråd och samrådsorgan

Kommunerna förbinder sig att samråda i frågor som rör deras relation till Förbundet och dem emellan samt samverka för att medverka till att effektiviteten i Förbundets verksamhet optimeras.

Samråd ska ske mellan medlemskommunerna inom ramen för ett medlemsråd. Där ska samråd ske i frågor som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt innan respektive kommunfullmäktige tar ställning i frågan. Varje medlemskommun ska utse en person från kommunstyrelsen som representerar respektive kommun i medlemsrådet. Representanterna i medlemsrådet ska vara fria att informera respektive kommun om de diskussioner som har förts i medlemsrådet.

Medlemsrådet ska sammanträda minst en gång per år. Det årliga sammanträdet bör hållas i anslutning till Förbundets beslut om budget. Därutöver ska ytterligare sammanträden hållas när någon av medlemskommunerna begär det. Västerås stad ska ansvara för att kallelse skickas till Kommunerna.

Medlemsrådet ska endast vara medlemskommunernas forum. Förekomsten av ett medlemsråd ska inte påverka den rollfördelning som finns mellan Kommunerna och Förbundets direktion. Medlemsrådet har inte någon beslutanderätt. Medlemsrådet är inte heller företrädare för Kommunerna i förhållande till Förbundet eller tredje man.

Ett särskilt samrådsorgan som sammanträder minst två gånger per år ska inrättas. Samrådsorganet sammanträder med Förbundets ledning efter kallelse av förbundet och diskuterar tekniska, ekonomiska och miljömässiga frågor rörande den regionala och lokala avfallshanteringen. Kommunerna ska utse en representant till samrådsorganet. Kommunernas representant bör vara den tjänsteman inom respektive kommun som ansvarar för kontakterna med förbundet.

Medlemsrådet ska gemensamt komma överens om vilka ekonomiska uppföljningar som Förbundet ska redovisa för medlemmarna samt nyckeltal för jämförelser.

7. Borgensåtagande

För det fall ägarrådet bedömer att det är fördelaktigt för verksamheten att kommunal borgen tecknas för en upplåning eller på grund av andra förpliktelser t ex som en följd av beslut enligt Miljöbalken, ska denna fördelas i förhållande till varje medlemskommuns aktuella andel i förbundet. Förbundet ska i varje enskilt ärende om borgen tillskriva Kommunerna och redovisa motiv och förutsättningar för investeringar där kommunal borgen bör lämnas.

Exempel på när det kan vara lämpligt att erhålla kommunal borgen är långsiktiga investeringar knutna till Kommunernas avfallsansvar enligt Miljöbalken, avslutning av avfallsupplag, långsiktigt miljöskydd vid anläggningarna etc.

Beslut om sådan borgen får ske endast om följande två villkor är uppfyllda:

- Förslaget ska biträdas av majoriteten av medlemskommunerna.
- Förslaget ska biträdas av medlemskommuner med minst två tredjedelar av andelarna i förbundets tillgångar och skulder.

Kommunernas nuvarande borgensansvar i Vafab Miljö AB förs över på förbundet.

8. Förbindelse att lämna avfall till Förbundet

Kommunerna ska till förbundet lämna avfall som kan tas emot i förbundets anläggningar och som kommunerna har ansvar för enligt Miljöbalkens bestämmelser. Förbundet är skyldigt att ta emot och omhänderta detta avfall.

9. Markanskaffning

Medlemskommunerna ska medverka vid markanskaffning för Förbundets anläggningar och om så erfordras även med tvångsvisa åtgärder.

10. Miljösuld och miljöskador

Som en följd av lägstiftning (EG-direktiv 1999/31/EG och förordning 2001:512) på deponeringsområdet har Vafab Miljö AB idag betydande framtida kostnader för avslutning och efterbehandling av sina avfallsupplag. Till stor del hänför sig dessa kostnader till tidigare verksamhet och kan betraktas som en miljösuld.

Förbundet övertar efter bildandet bolagets ansvar för sin miljösuld. Förbundet ska finansiera och avsätta erforderliga medel för miljösulden genom de taxor och avgifter som tillämpas.

Om nu inte kända miljöskador uppstår, som har sitt ursprung i Västmanlands avfallsaktiebolag eller Västra Mälardalens Renhållningsaktiebolags verksamhet innan Vafab Miljö AB förvärvade dessa bolag, ska ansvaret för att åtgärda och bekosta dessa ligga på de kommuner som ägt Västmanlands avfallsaktiebolag respektive Västra Mälardalens Renhållningsintektiebolag.

Om Kommunerna beslutar att avveckla förbundets verksamhet enligt detta avtal ska den återstående miljöskulden fördelas mellan Kommunerna i förhållande till respektive kommuns invånarantal.

11. Kommunal avfallsplanering

Kommunerna har den grundläggande skyldigheten att genomföra kommunal avfallsplanering enligt 15 kap 11 § Miljöbalken. Kommunerna och förbundet ska verka för att samordna denna planering, så att förutsättningar skapas för en långsiktig hållbar avfallshandling i regionen.

12. Överlåtelse av aktier i Vafab Miljö AB

Kommunerna förbinder sig att till Förbundet överlåta sina aktier i Vafab Miljö AB i enlighet med bifogat Aktieöverlåtelseavtal.

Förbundet ska efter ombildningen inneha samtliga aktier i Bolaget.

13. Överföring av verksamhet från Bolaget till Förbundet

Förbundet, i egenskap av ägare till Bolaget, äger frågan att bestämma om hela eller delar av Bolagets verksamhet ska överföras till Förbundet och administreras detta.

14. Övertagande av personal

Förbundet ska erbjuda inom Kommunerna eller inom annan kommunal samarbetsorganisation för avfallshandling anställd personal, anställning i Förbundet vid den tidpunkt då kommunernas verksamhet inom avfallsområdet övergår till Förbundet. Vid övergången gäller de villkor som anges 6 b § LAS.

15. Pensionskostnadsreglering

För personal, som med anledning av detta avtal övergår från anställning hos berörda kommuner eller andra samarbetsorganisationer till Förbundet, ska den frånträdande arbetsgivaren efter övergången stå för pensionsrätter som intjänats fram till övergången. Kommunerna och Förbundet ska upprätta en gemensam förteckning över berörd personal.

16. Skulder med anknytning till övertagen personal

Förbundet övertar semesterlöneskuld och övertidsskuld inklusive personalomkostnader per övergångsdatumet för personal som övergår till Förbundet.

Parterna upprättar ett separat tillägg till detta avtal som överenskommelse när skuldernas storlek bokföringsmässigt kan fastställas. Den frånträdande arbetsgivaren överför därefter motsvarande belopp till Förbundet.

17. Skulder och fordringar med anledning av övertagande av verksamhet

Medlemskommun som till Förbundet överlåter hela renhållningsverksamheten enligt renhållningsmonopolet ska senast en månad efter att årsredovisningen för överlåtelseåret fastställts av kommunfullmäktige i berörd kommun reglera eventuella skulder och fordringar inom den kommunala renhållningsverksamheten. Motsvarande gäller i förekommande fall mellan annan kommunal samarbetsorganisation och Förbundet.

18. Långfristiga lån

Förbundet tecknar själv sina lån inom de ramar som förbundsordningen anger.

19. Överlåtelse av lös egendom

Medlemskommun som till Förbundet överlåter hela renhållningsverksamheten enligt renhållningsmonopolet får överlåta på Kommunalförbundet all den lösa egendom som ingår i den verksamhet som övergår till förbundet. Den ska förtecknas, värderas till bokfört värde och redovisas av respektive kommun före övergångstidpunkten. Tillträde till egendomen sker vid verksamhetsövergången.

För övertagen lös egendom erlägger Förbundet på tillträdesdagen de belopp som anges i specifikationen och som utgör summan av det värde man kommit överens om för den lösa egendomen per tillträdesdagen.

Den lösa egendomen övertas på tillträdesdagen i befintligt skick.

20. Nuvarande avtal

Eventuella ingångna avtal avseende den verksamhet som ska övergå till Förbundet överförs till Förbundet i och med övergången. Förbundet svarar för åtaganden gjorda även före tillträdesdagen.

21. Avtalets giltighet

Detta avtal gäller så snart det godkänts av respektive medlemskommuns kommunfullmäktige och gäller tillsvidare.

Kommunerna ska efter fem års verksamhet, senast vid utgången av 2019 göra en utvärdering av verksamheten och med anledning av denna föreslå eventuella förändringar i detta

avtal. Om enighet därvid inte uppnås ska avtalet fortsätta att gälla i nuvarande utformning.

22. Tvist

Tvist på grund av detta avtal ska avgöras enligt lagen om skiljeförfarande. Därvid ska Västmanlands kommunförbund utse två ledamöter som i sin tur utser en tredje ledamot.

Om tvistefrågan helt eller delvis berör flera kommuner ska alla och envar underkasta sig ett och samma tvisteförfarande.

Västerås den

Arboga kommun

Enköpings kommun

Fagersta kommun

.....

.....

.....

Hallstahammars kommun

Heby kommun

Kungsörs kommun

.....

.....

.....

Köpings kommun

Norbergs kommun

Sala kommun

.....

.....

.....

Skinnskattebergs kommun

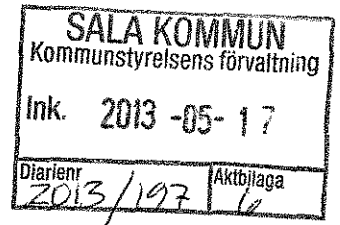
Surahammars kommun

Västerås stad

.....

.....

.....

2013-05-15

Förslag till

Avtal om överlåtelse av aktier

Säljare

1. Arboga kommun, 212000-2122 , 6 802 aktier
2. Enköping kommun, 212000-0282 , 19 118 aktier
3. Fagersta kommun, 212000-2106 , 6 207 aktier
4. Hallstahammar kommun, 212000-2064 , 7 565 aktier
5. Heby kommun, 212000-2049 , 6 899 aktier
6. Kungsör kommun, 212000-2056, 4 142 aktier
7. Köping kommun, 212000-2114 , 12 367 aktier
8. Norberg kommun, 212000-2072 , 2 980 aktier
9. Sala kommun, 212000-2098 , 10 942 aktier
10. Skinnskatteberg kommun, 212000-2023, 2 448 aktier
11. Surahammar kommun, 212000-2031 , 5 131 aktier
12. Västerås kommun, 212000-2080, 65 399 aktier

Köpare

Kommunalförbundet VafabMiljö

har idag träffat avtal om överlåtelse av aktier enligt nedan.

1. Överlåtelseobjekt och köpeskillning

Säljarna överlåter härmed samtliga sina respektive aktier i Vafabmiljö AB, 556191-4200, till Köparen för en köpeskillning av 428 kr per aktie, totalt **sextiofyramiljoner tvåhundratusen (64 200 000) kronor.**

2. Köpeskillningens erläggande och tillträde till aktierna

Köpeskillningen erlägges kontant på avtalsdagen genom att Köparen till respektive Säljare utfärdar revers på beloppet.

Avtalsdagen skall också utgöra tillträdesdag varvid äganderätten till aktierna övergår på Köparen.

På tillträdesdagen skall Säljarna tillse att Köparen införs som innehavare av aktierna i Bolagets aktiebok samt överlämna aktieboken samt övriga handlingar av vikt rörande Bolaget till Köparen. I förekommande fall skall Säljarna även överlämna samtliga aktiebrev inblancotransporterade på Köparen.

Detta avtal har upprättats och undertecknats i 13 likalydande exemplar, av vilka parterna tagit var sitt.

Västerås den

Säljarna

Arboga kommun

Enköpings kommun

Hallstahammars kommun

Kungsörs kommun

Köparen

Kommunalförbundet VafabMiljö

Fagersta kommun

Heby kommun

Köpings kommun

Norbergs kommun

Sala kommun

Skinnskattebergs kommun

Surahammars kommun

Västerås kommun

Köpeskillingarna kvitteras

Västerås den

Arboga kommun

Västerås kommun

Enköpings kommun

Fagersta kommun

Hallstahammars kommun

Kungsörs kommun

Norbergs kommun

Skinnskattebergs kommun

Heby kommun

Köpings kommun

Sala kommun

Surahammars kommun

2013-05-15

Förslag till

Förbundsordning

för

Kommunalförbundet VafabMiljö

Fastställd av kommunfullmäktige i

*Arboga den
Enköping den
Fagersta den
Hallstahammar den
Heby den
Kungsör den
Köping den
Norberg den
Sala den
Skinnskatteberg den
Surahammar den
Västerås den*

SALA KOMMUN	
Kommunstyrelsens förvaltning	
Ink. 2013-05-17	
Diarienum 2013/197	Aktbilaga 7

§ 1 Namn och säte

Kommunalförbundets namn är Kommunalförbundet VafabMiljö (vardagligen benämnt VafabMiljö).

Förbundet har sitt säte i Västerås kommun, Västmanlands län.

§ 2 Medlemmar

Medlemmar i kommunalförbundet är Arboga, Enköping, Fagersta, Hallstahammar, Heby, Kungsör, Köping, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Surahammar och Västerås kommuner.

§ 3 Ändamål m.m.

Förbundets ändamål är att för medlemmarnas räkning ansvara för den strategiska planeringen av frågor kring avfallshantering och de uppgifter rörande insamling och behandling av avfall samt den myndighetsutövning som åligger kommunerna enligt 15 kap Miljöbalken med tillhörande lagstiftning samt omhändertagande av medlemmarnas verksamhetsavfall och avloppsrenings slam, såvitt inte medlemskommun beslutar annat och överenskommelse om detta träffas med Förbundet.

Verksamheten ska utföras med iakttagande av kommunal likställighets- och självkostnadsprincip.

Förbundet ska inte besluta om renhållningstaxa eller renhållningsordning. Sådana beslut tas av respektive medlem.

Förbundet ska medverka till att skapa en långsiktig hållbar avfallshantering med utgångspunkt från nationella, regionala och lokala miljömål.

Förbundet får tillhandahålla tjänster som har samband med verksamhetsområdet till andra än medlemmarna. Sådan verksamhet ska vila på affärsmässig grund.

Förbundet får verka utanför medlemmarnas geografiska områden om det gagnar förbundets verksamhet och därmed dess medlemmar.

Förbundets verksamhet får utföras i egen regi, av förbundet hel- eller delägt bolag eller, efter upphandling, av andra utförare.

§ 4 Organisation

Förbundet är ett förbund med direktion. För direktionen gäller reglemente enligt bilaga 1 till förbundsordningen.

§ 5 Direktionen

Direktionen ska bestå av tolv ledamöter med var sin ersättare, en ledamot och en ersättare från varje medlem.

Ledamöter och ersättare i direktionen väljs för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter det att val till kommunfullmäktige ägt rum i hela landet. När val av ledamöter och ersättare sker första gången ska valet avse tiden från valets förrättande till och med den 31 december 2014.

Direktionen väljer för varje mandatperiod bland sina ledamöter ordförande och två vice ordförande. Ordförandeposten ska innehas av Västerås kommun.

Vid förfall för ledamot tjänstgör ersättare från samma kommun som ledamoten. Ersättarna tjänstgör i den turordning som kommunfullmäktige har bestämt vid valet. Om ersättarna har utsetts vid ett proportionellt val inträder i stället ersättare enligt den ordning som beskrivs i lagen om proportionellt valsätt.

§ 6 Revisorer

Förbundet ska ha tre revisorer. Valet av revisorer sker av Västmanlands Kommuner och Landsting, VKL. Revisorererna väljs för samma mandatperiod som ledamöter och ersättare i direktionen. När val av revisorer sker första gången ska valet avse tiden från valets förrättande till den 31 december 2014 .

Till stöd för revisionsarbetet ska revisorererna ha sakkunnigt biträde. Biträdet ska avropas från det avtal avseende sakkunniga biträden som upphandlas av Västerås kommuns revisorer.

Revisorerna ska ha ett fast årsarvode. Arvode och andra ekonomiska ersättningar ska utgå enligt de regler som tillämpas för förtroendevalda i Västerås kommun.

§ 7 Förbundsdirektör

Direktionen får utse en förbundsdirektör som verkställande tjänsteman.

§ 8 Initiativrätt

Ärenden i direktionen får väckas av:

- ledamot i direktionen,
- medlem genom framställan av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen

§ 9 Närvarorätt m.m.

Kommunstyrelsens ordförande hos medlem har närvaro- och yttranderätt i direktionen. Därutöver avgör direktionen i vilka fall någon som inte är ledamot eller ersättare i direktionen har rätt att närvara och yttra sig vid direktionens sammanträden.

§ 10 Insyn och informationsskyldighet

Förbundet ska hålla sina medlemmar väl informerade om sin verksamhet. Medlemmarna ska tillhandahållas den information och tillställas de handlingar de begär. Form för och omfattning av denna informationsskyldighet ska fastställas av medlemmarna i samråd med direktionen. Informationsskyldigheten omfattar handlingar som är allmänna och offentliga.

§ 11 Kungörelser och andra tillkännagivanden

Förbundets kungörelser, tillkännagivanden av protokollsjusteringar och övriga tillkännagivanden sker på förbundets anslagstavla.

Protokoll från direktionen ska tillställas medlemmarna i elektronisk form.

Kungörelse om sammanträde vid vilket budgeten fastställs ska anslås på förbundets anslagstavla och på varje medlems anslagstavla.

§ 12 Kostnadstäckning

Kostnaderna för förbundets verksamhet ska i första hand täckas av de taxor och avgifter för insamling och behandling av avfall som respektive medlems kommunfullmäktige fastställer (renhållningstaxor) samt förbundet fastställer (mottagningstaxor och andra avgifter för tjänster).

Medlemmarna har enligt lag ekonomiskt ansvar för förbundets förbindelser. Förbundet ska dock genom överenskommelse med medlemmarna söka balans i förbundets ekonomi.

Kostnaderna för förbundets verksamhet ska i den mån de inte täcks på annat sätt erläggas av medlemmarna.

Medlemmarnas verksamhet inom förbundet ska redovisningsmässigt vara skilda resultatenheter och samtliga kostnader och intäkter som härrör till en medlem ska bäras av den. Normalt balanseras årets resultat hos resultatenheterna över i ny räkning.

Över- och underskott i renhållningsverksamheten för respektive medlemskommun ska hos Förbundet föras med i ny räkning i form av resultatutjämningsfond och/eller investeringsfond för respektive medlemskommun. Räntan ska grundas på den genomsnittliga räntesatsen på Förbundets bankkonto eller på annat sätt som Förbundet bedömer vara mer rättvist. Eventuella kundförluster som uppkommit på fordringar utställda före verksamhetsövergången ska bäras av Förbundet och föras över i ny räkning inom respektive resultatenhet.

Det åligger förbundet att fördela kostnaderna på respektive medlem utifrån god redovisningssed. Gemensamma kostnader, så kallade overheadkostnader som inte specifikt kan läggas på enskild medlem ska, om inte förbundet finner annan mer rättvisande fördelningsgrund, fördelas efter den procentuella andelen kommuninvånare per medlemskommun den 1 november året före verksamhetsåret.

Förbundet ska, om förbundsdirektionen inte beslutar annat, vara anslutet till Västerås kommuns koncernkonto samt i övrigt följa vid var tid gällande Finanspolicy och Finansriktlinjer för Västerås kommun.

Förbundet äger disponera en kontokredit om för närvarande 139 miljoner kronor hos Västerås kommun. Kontokrediten är avsedd att täcka både kort- och långfristigt finansieringsbehov.

Om förbundet behöver utöka sin kontokredit, ska godkännande inhämtas från medlemmarna.

Förbundet får inte ingå borgen eller andra ansvarsförbindelser utan medlemmarnas godkännande.

§ 13 Andel i tillgångar och skulder

Medlems andel i förbundets övertagna tillgångar och skulder, inklusive miljöskuld, från VafabMiljö AB ska bestämmas i proportion till befolkningstalet i respektive medlemskommun den 31 december 2003, enligt bilaga 2 (motsvarande fördelningsgrund som för respektive kommuns aktiekapital i Vafab Miljö AB). Om någon av medlemmarna påkallar det ska fördelningen enligt bilaga 2

förändras till aktuellt befolkningstal första gången 2022 och därefter vart tionde år.

§ 14 Värdering av miljöskuld

Om någon av medlemmarna påkallar det ska aktuell miljöskuld värderas.

§ 15 Budget och ekonomisk styrning

Förbundsdirektionen ska årligen före maj månads utgång upprätta förslag till budget med investerings- och finansieringsplan för den egna verksamheten för den kommande treårsperioden samt tillse att motsvarande förslag upprättas i hel- eller majoritetsägda företag.

Direktionen ska samråda med medlemmarna om förslaget till budget senast den 31 mars och senast den 1 juli skriftligen meddela ett preliminärt förslag till taxor till medlemmarna.

Senast vid utgången av november månad ska direktionen fastställa förbundets budget för nästa verksamhetsår jämte taxor och avgifter för tillhandahållna tjänster och varor.

Innan förbundet fattar beslut om avtal av större vikt eller om större investeringar ska samråd ske med medlemmarna.

Förbundet ska upprätta delårsrapport med årsprognos per den 31 april samt den 31 augusti.

Förbundets bokslut ska lämnas till medlemmarna senast den 24 januari. Årsredovisning ska lämnas till medlemmarna senast den 15 mars.

§ 16 Arkivvård

Västerås kommuns arkivreglemente ska gälla för förbundet.

§ 17 Ersättningar

Ordförande samt förste och andre vice ordförande har ett fast årsarvode. Årsarvodena utgår i enlighet med "Bestämmelser om ersättningar till Västerås kommuns förtroendevalda", Arvodessgrupp 4, vilket innebär att ersättning utgår till ordföranden med 12 % av basarvodet till Västerås kommuns förtroendevalda samt till förste och andra vice ordförande med 4 % av basarvodet till Västerås kommuns förtroendevalda. Arvodena justeras med den procentsats som arvoden till förtroendevalda i Västerås kommun justeras.

Arvode och andra ekonomiska ersättningar till övriga förtroendevalda ska utgå enligt de regler som tillämpas för förtroendevalda i Västerås kommun.

§ 18 Uppsägning och utträde

Förbundet är bildat för obestämd tid.

En medlem har rätt att utträda ur förbundet. Vid medlems utträde ur förbundet upphör medlemskapet vid utgången av det tredje året efter det att uppsägningen skedde.

Vid utträde ur förbundet ska reglering av de ekonomiska mellanhavandena mellan förbundet och den utträdande medlemmen ske på så sätt, att medlemmen erhåller sin andel av förbundets redovisade egna kapital. Är utträdande medlemmens eget kapitalandel negativ, ska utträdande medlem till förbundet betala in ett belopp motsvarande detta. Det egna kapitalet ska bestämmas enligt årsbokslut efter det andra året efter uppsägningen. Utträdande medlem skall även betala in ett belopp som motsvarar medlemmens andel av kvarvarande miljöskuld. Medlemmens andel av miljöskulden beräknas i enlighet med 13§. Medlemmens andel vid denna reglering är den som gällt under det andra året efter uppsägningen.

När en medlem utträtt ur förbundet upphör medlemmens ansvar för förbundets skulder.

De kvarvarande medlemmarna antar de ändringar i förbundsordningen som behövs med anledning av utträdet.

§ 19 Likvidation av kommunalförbundet

Om medlemmarna inte kan enas om förutsättningarna för utträde när uppsägningstiden i § 18 är till ända, ska förbundet omedelbart träda i likvidation.

Förbundet ska också likvideras om mer än hälften av medlemmarna fattat beslut härom.

Likvidationen ska verkställas av direktionen i egenskap av likvidator.

Likvidationen ska genomföras på ett sådant sätt att medlemmarnas möjligheter att återta de uppgifter som överlämnats till förbundet underlättas.

När förbundet trätt i likvidation ska dess egendom i den mån det behövs för likvidationen förvandlas till pengar genom försäljning under hand, på offentlig auktion eller på annat lämpligt sätt. Verksamheten får fortsätta den tid som behövs för en ändamålsenlig avveckling. Fortgår likvidationen över kalenderårsskifte, ska årsredovisning avges som vanligt.

När direktionen fullgjort sitt uppdrag som likvidator, ska den avge en slutredovisning för sin förvaltning. Denna slutredovisning sker genom en förvaltningsberättelse som rör likvidationen i sin helhet med redovisning över skiftet av behållna tillgångar. Till förvaltningsberättelsen ska fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen inklusive redovisning för den tid varunder

verksamheten har fortsatt. Förvaltningsberättelsen och redovisningen ska granskas av kommunalförbundets revisorer, som har att inom en månad avge revisionsberättelse över slutredovisningen och förvaltningen under likvidationen.

Vid skifte av förbundets tillgångar i anledning av likvidationen ska tillgångar och skulder, inklusive den kvarvarande miljöskulden, fördelas utifrån medlemmarnas andel av det egna kapitalet vid likvidationstillfället, som framgår av slutredovisningen.

Vid skifte av förbundets behållna tillgångar i anledning av likvidationen ska tillgångar och skulder fördelas utifrån medlemmarnas andel av det egna kapitalet vid likvidationstillfället, som framgår av slutredovisningen. Kvarvarande miljöskuld ska regleras enligt den i § 13 angivna fördelningsgrunden.

När slutredovisningen och revisionsberättelse delgivits samtliga medlemmar är förbundet upplöst.

Om det framkommer någon tillgång eller skuld för förbundet efter dess upplösning eller om talan väcks mot förbundet eller om det på annan sätt uppkommer behov av ytterligare likvidationsåtgärd, ska likvidationen fortsätta.

När likvidationsuppdraget fullgjorts, ska förbundsledningen besluta vilken av medlemmarna som ska överta vården av de handlingar som tillhör förbundets arkiv.

§ 20 Tvister

Om tvist uppkommer mellan förbundet och en eller flera medlemmar, som inte kan lösas genom frivillig uppgörelse mellan parterna, ska tvisten slutligt avgöras genom skiljedomsförfarande administrerat av Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut (SCC), varvid reglerna om förenklat förfarande ska tillämpas.

§ 21 Bildandet och ändringar i förbundsordningen

Förbundet är bildat när medlemmarnas fullmäktige har antagit förbundsordningen. Förbundet ansvarar för verksamheten enligt förbundsordningen från den 1 januari 2014.

Ändring eller tillägg till denna förbundsordning ska antas av ledningen och fastställas av medlemmarnas fullmäktige.

Styrelseprotokoll fört vid sammanträde med Västmanlands Kommuner och Landsting

Datum: 13 februari 2013

Tid: 10.00-12.00

Plats: Kungsörstorp, Kungsör

Beslutande: Elizabeth Salomonsson, ordf. för mötet
Catarina Pettersson (ersätter Ulla Persson)
Olle Ytterberg
Per-Olov Rapp
Denise Norström
Stig Henriksson
Juha Rundgren
Marléne Andersson
Elisabeth Unell
Hans Strandlund
Anders Röhfors
Tomas Högström
Carola Gunnarsson
Torsten Källberg
Maria Lindelöf

Ersättare: Pelle Strengbom
Rigmor Åkesson
Kenneth Östberg
Britt-Inger Fröberg
Peter Ristikartano
Mikael Damsgaard
Stellan Lund
Maria Dellham
Ragnhild Källberg
Birgitta Andersson
Helena Hagberg
Bengt-Åke Nilsson

Övriga: Marie Wilén, § 5 Heby
Kenneth Löthegård, § 5 Enköping
Harold Nilsson, § 5 Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund
Andreas Porswald Vafab
Mikael Helmin Vafab
Håkan Johansson VKL
Monika Eriksson Bertilsson VKL
Ing-Marie Enkvist VKL
Ove Svenson VKL

§ 1

Justering av protokoll

Till att jämte ordföranden justera dagens protokoll utses Torsten Källberg

Ulla

BESLUTSÄRENDEN

§ 5

Utredning om Vafab Miljö AB (Vafab)

Håkan Johansson, VKL, Andreas Porswald, ordf. Vafab och Harold Nilsson NVK, informerar om utredningsprocessen och förslag hur ett kommunalförbund kan ge flexibilitet för ägarna utifrån hur förbundsordningen utformas.

Vid styrelsemötet den 25 mars 2011 gavs uppdraget att genomföra den utvärdering som följer av avtalen för bildandet av bolaget år 2004. Uppdraget har som utgångspunkt att vidareutveckla verksamheten inom renhållnings- och återvinningsområdet genom fortsatt verksamhet i Vafab, mot bakgrund av väntade utmaningar på området både avseende miljöpolitik och juridik inom upphandlingsområdet.

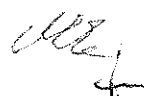
Under tiden för utvärderingen har en juridisk process mot Vafab:s tillhandahållande av avfallstjänster åt Västerås stad inletts. En konsekvens av pågående process är att formen för ägande i Vafab måste prövas mot alternativa ägarformer för ett mer rättssäkert förhållande. Rättsförhållandet påverkar samtliga delägare i bolaget. Utredningen har därför utvidgats i detta avseende.

Utredningen har genomförts av VKL:s kansli tillsammans med Vafab och behövt externt konsultstöd, med särskilda fördjupningar inom det avfallstekniska, ekonomiska och juridiska området.

Handlingar i ärendet har förelagts styrelsen den: 25 mars 2011, 7 oktober 2011, 18 november 2011, 5-6 september 2012 (Aske gård) och 12 oktober 2012 (Kungsör).

Den 12 oktober 2012 beslöts bl. a. att inriktningen av fortsatt arbete gällande formerna för ägande ska vara kommunalförbund. Fortsatt beredning och förankring av ärendet med representanter för ägarna har därefter genomförts och redovisas i bilaga 1, vilken formulerar förslag till beslut.

Enköping och Heby är närvarande under styrelsemötet och hanterar frågan via Vafab:s ägarmöte och sina egna fullmäktigeförsamlingar. VKL är en plattform för dialog och rekommenderande beslut för sina egna medlemmar. Enköping och Heby har varit inbjudna och informerade om tjänstemannagruppens arbete.

Vafab kallar själva till ägarmöte med utgångspunkt att företaget ska ombildas enligt VKL:s inriktning. Utifrån den juridiska process som pågår mot Västerås Stad och där fler ägare kan bli föremål för överklagande rekommenderas en fortsatt snabb handläggning. Vafab:s styrelses beslut tillsammans med VKL:s förslag till avtal ska sedan presenteras och beslutas i respektive fullmäktigeförsamling.

Elisabeth Unell (m) yrkar avslag på föreslagna beslutssatser och föreslår konkurrensutsättning av Vafab:s tjänster.

Styrelsen föreslår att det i beslutet förtydligas att i en kommande förbundsordning framgår att "kommunerna/ägarna har möjlighet att gå in med hela eller delar av nuvarande uppdrag om verksamhet i ett kommande kommunalförbund".

Efter diskussioner i styrelsen finns två förslag:

1. Bifall av framlagda förslag med förtydligande att det i en kommande förbundsordning tydligt framgår att olika tjänstenivåer kan nyttjas av medlemmarna och att de kan förändras för den enskilde ägaren över tid – Olle Ytterberg
2. Yrka avslag på framlagda förslag – Elisabeth Unell

Styrelsen beslutar enligt förslag 1.

Styrelsen beslutar

- att** föreslå ägarmötet i Vafab Miljö AB att överföra verksamheten i Vafab Miljö AB till ett kommunalförbund,
- att** tillsätta en arbetsgrupp av tjänstemän från det nuvarande bolaget och en krets av ägarkommuner/kommunalförbund för att upprätta ett förslag till förbundsordning och nödvändiga avtal, totalt 5-6 personer, med VKL som sammankallande,
- att** i förbundsordningen framgår att "medlemmarna har möjlighet att gå in med hela eller delar av nuvarande uppdrag om verksamhet i ett kommande kommunalförbund".
- att** uppdra till tjänstemannagruppen att lägga fram förslag till beslut för genomförande av organisationsförändringen med ambition att beslut kan tas innan sommaren i respektive församling,
- att** föranlett av tioårsutvärderingen rekommendera ägarkretsen att tillsammans med Vafab utveckla relevanta jämförelser och nyckeltal för effektiv ägarstyrning,
- att** stimulera en utveckling av tjänster inom avfallsområdet, genom att beakta möjligheterna till effektivisering genom upphandling,
- att** godkänna utvärderingen av verksamheten efter tio år i enlighet med det ursprungliga avtalet och lägga denna till handlingarna.

Till beslutat biläggs yttrande från Elisabeth Unell och moderaterna. (Bilaga 2)

Reservation med anledning av Västmanlands kommuner och landstings beslut om att rekommendera Västmanlands kommuner att ombilda bolaget VAFAB miljö till ett kommunalförbund

Det är inte den bästa framtida lösningen för Vafab Miljö AB:s verksamhet att ombilda företaget till ett kommunalförbund. Styrelsens ställningstagande innebär också att låta undersöka de organisatoriska konsekvenserna av att medlemmarna i kommunalförbundet väljer olika servicenivåer. Tilläggsbeslutet visar att ägarna/medlemmarna har olika syn och ambition på hur verksamheten ska utvecklas. En allmän uppfattning om organisationsformen "Kommunalförbund" är att den som vill minst är den som sätter nivån. Genom beslutet att ombilda Vafab Miljö AB till ett kommunalförbund äventyras den positiva utveckling av miljöarbetet som Vafab Miljö AB stått för och som varit ett föredöme i landet.

Inför styrelsens ställningstagande har flera utredningar gjorts. Det framstår för mig som märkligt att i utredningen daterad den 28 augusti 2012 är förslaget att Vafab Miljö AB tilldelas en tjänstekoncession från respektive kommun men i tilläggsutredningen daterad den 8 oktober 2012 är förslaget att bilda ett kommunalförbund samtidigt som experter anlitate av utredarna rekommenderar att "...ägarkommunerna tills vidare bör låta Vafabs verksamhet fortgå i enlighet med det nuvarande ägaravtalet/aktieägardirektivet...".

Vid styrelsens behandling av ärendet den 6 september gavs uppdrag att utreda hur gemensam upphandling kan hanteras i de olika organisationsformerna. Tilläggsutredningen ger enligt min mening inget välgrundat svar på frågan.

Utredarna redovisar sitt tilläggsuppdrag om upphandling på en och en halv A4 sida, övriga sidor behandlar andra delar. Deras slutsats att avråda från ett system med upphandling tar stöd i tre påståenden; det är mycket svårt att bedöma de ekonomiska konsekvenserna, det riskerar att skapa avtalslåsningar som är negativa för miljöutvecklingen och kan långsiktigt innebära en avveckling av kommunernas rådighet, kompetens och resurser inom avfallsområdet. Det är en allvarligt att utredarna framför uppfattningar som de varken besvarar sig med att styrka eller redovisa möjliga lösningar på inom ramen för ett upphandlingssystem.

En lösning som diskuteras är att lägga Vafab Miljö AB som dotterbolag till förbundet eller att föra över all verksamhet till ett kommunalförbund och driva verksamheten i förbundet (pwc 8 okt 2012). Det finns anledning att värna driftformen aktiebolag. Kommunerna i länet har lång och positiv erfarenhet av gemensamt ägda aktiebolag. Det är bland annat Vafab Miljö AB ett exempel på.

Den bästa lösningen för Vafab Miljö AB:s verksamhet att ett system med gemensam upphandling tillämpas och att organisationsformen aktiebolag behålls.

Kungsör 2013-02-13

Elisabeth Unell (M)

Tomas Högström (M)

Stellan Lund (M)

Hans Strandlund (M)

Mikael Damsgaard (M)

Anders Röhfors (M)

Maria Dellham (M)

Missiv

Utredning – Utvecklad regional samverkan inom avfallsområdet

SALA KOMMUN	
Kommunstyrelsens förvaltning	
Ink.	2013-05-17
Diarie nr	2013/197
Aktbilaga	9

Utredningen om utvecklad regional samverkan inom avfallsområdet har varit omfattande. Fokus i utredningen har varit att utveckla helhets- och systemsynen och ge ägarkommunerna bästa möjliga service inom avfallsområdet.

Domen mot Västerås stad om felaktig upphandling av avfallstjänster har gjort att de juridiska frågorna har fått stort utrymme. I den juridiska rapporten framkommer att det finns två alternativa lösningar om man vill behålla Vafab Miljö ABs roll som utvecklare av en långsiktigt hållbar avfallshantering.

Utredningsgruppen har värderat de två alternativen och kommit fram till att tjänstekoncession är den lösning som är enklast att genomföra i dagsläget. Kommunalförbund är säkrare rent juridiskt men den organisationsformen är svårare att bedöma utifrån ekonomiska och administrativa konsekvenser.

Utredningsgruppen föreslår VKLs styrelse besluta:

att rekommenderar kommunerna att i enlighet med denna utredning utöka samarbetet via Vafab Miljö AB till att omfatta samtliga uppgifter inom det kommunala renhållningsansvaret, exkl rena myndighetsuppgifter som måste ligga på miljö- och byggnämnder samt kommunfullmäktige.

Det utökade samarbetet innebär att Vafab Miljö AB ska:

- ta helhetsansvar för den kommunala avfallshanteringen i regionen genom att ta över de resurser inom avfallsområdet som finns i respektive kommun
- utveckla avfallshanteringen i regionen enligt ägarnas, statens och EUs riktlinjer
- säkerställa att kommunfullmäktige i respektive kommun har samma inflytande och insyn i Vafab Miljö AB som över en egen nämnd
- tilldelas en tjänstekoncession från respektive kommun som gör att fastighetsägarnas kostnader för den kommunala renhållningen faktureras direkt från Vafab Miljö AB och inte via kommunerna

För utredningsgruppen/ Åke Jansson

Västmanlands Kommuner och Landsting

Monika E Bertilsson

Utredning – Utvecklad regional samverkan inom avfallsområdet

Utvecklad regional samverkan inom avfallsområdet

I augusti 2004 bildades Vafab Miljö AB efter en lång tids diskussioner och utredningsarbete kring utvecklingen av det regionala samarbetet inom avfallsområdet. Vafab Miljö AB ägs av kommunerna i Västmanlands län samt Heby och Enköpings kommun. I samband med bildandet av Vafab Miljö AB skrev kommunerna på ett nytt ägaravtal och det nya avfallsbolaget tog över verksamheten från de två tidigare regionala bolagen VMR och Vafab som kommunerna var delägare i. Syftet med förändringen var att via ett enda gemensamt bolag:

- få bättre möjligheter att utveckla en långsiktigt hållbar avfallshantering i samtliga delägarkommuner
- utöka samarbetet inom avfallsområdet
- förbättra användningen av gemensamma resurser

Ägaravtalet mellan kommunerna gäller till och med 2024, se bilaga 1. Aktiefördelningen bygger på befolkningen 2004 och ska ses över och justeras 2014. Enligt avtalet ska dessutom en utvärdering av verksamheten genomföras efter ca 10 år, där förslag till eventuella behov av förändringar i avtalet ska tas fram. De senaste åren har olika rättsinstanser prövat hur LOUs regelverk påverkar kommunernas förutsättningar för regional samverkan, vilket påskyndar behovet av en översyn av ägaravtalet.

I denna rapport presenterar Västmanlands kommuner och landsting (VKL) en översyn av ägaravtalet med syfte att:

- säkerställa att kommunernas samverkan via Vafab Miljö AB (Vafab) följer regelverket för Lagen om offentlig upphandling (LOU)
- ta fram förslag till utökad kommunsamverkan inom avfallsområdet i regionen i syfte att skapa positiva miljöeffekter
- minska ägarnas och renhållningsabbonnenternas kostnader för avfallshantering

Uppdraget

Uppdraget som VKL fått från Vafabs ägarkommuner handlar om ta fram förslag på hur den regionala samverkan inom avfallsområdet ska utvecklas för att kunna uppfylla LOU-reglerna och samtidigt skapa så bra förutsättningar som möjligt för kommunerna att klara sitt uppdrag inom avfallsområdet, uppfylla reglerna som finns i EUs lagstiftning inom konkurrens- och miljöområdet, kommunallagen, miljöbalken och nå de miljömål inom avfallsområdet som Sveriges riksdag antagit.

I slutet av 2011 kom en dom från förvaltningsrätten som gör utredningen än mer angelägen. Enligt förvaltningsrätten har Västerås stad brutit mot LOU när Vafabs bolagsstämman antog nya taxor för 2012. Ett stort utredningsfokus har därför lagts vid de rättsliga frågeställningarna och de juridiska risker som finns med olika organisatoriska lösningar.

Att Högsta förvaltningsdomstolen i ett beslut den 6 augusti 2012 inte gav Västerås stad prövningssamt gör att handlingsutrymmet för det regionala samarbetet inom avfallsområdet begränsas. Om inte någon organisatorisk förändring genomförs kan Västerås komma att bötfällas av konkurrensverket för otillåten direktupphandling. Samma risk löper även övriga delägarkommuner.

Den juridiska situationen visar att det behövs en förändring av det organisatoriska samarbetet för att kunna fortsätta utveckla helhetsperspektivet inom det kommunala avfallsområdet i regionen. Annars är risken stor att juridiken äventyrar nuvarande samarbete via Vafab och de regionala miljöpolitiska ambitionerna att genomföra satsningar inom avfallsområdet för att bland annat kunna få fram gemensamma resurser för att; avsluta gamla deponier, producera mer biogas till kollektivtrafiken i regionen, öka återvinningen, förbättra möjligheterna till återanvändning och arbeta med avfallsminimering. Förvaltningsrättens dom, Västerås stads begäran om överprövning och Högsta förvaltningsdomstolens beslut finns i bilaga 2a, 2b och 2c.

I mars 2011 skickade VKL ut ett förslag till förändring av Vafab och det regionala samarbetet inom avfallsområdet på remiss till ägarkommunerna. I förslaget fanns en översiktlig beskrivning av effekterna och konsekvenserna för kommunerna och regionen av en utökad samordning med helhetsperspektiv, se bilaga 3.

Remissvaren utmynnade i att kommunerna föreslog att Vafab skulle överta samtliga aktier i Svensk Växtkraft AB för att klara LOU-kraven när det gäller möjligheterna att lämna hushållens bioavfall till den biogasanläggning som Växtkraft driver på Gryta avfallsstation i Västerås. Den förändringen är genomförd. Svensk Växtkraft AB är nu ett helägt dotterbolag till Vafab.

Remissvaren visade också att kommunerna såg positivt på att gå vidare med utvecklingen av den regionala samordningen inom avfallsområdet i regionen. Kommunerna såg att en utökad samverkan med helhetsperspektiv ger långsiktiga möjligheter att:

- Stärka de resurs- och kompetensbehov som behövs i regionen för att i framtiden kunna fortsätta arbetet med att skapa en långsiktigt hållbar avfallshantering
- Skapa bättre förutsättningar för att samordna, rationalisera och kostnadseffektivisera avfallshanteringen i regionen.
- Lösa framtidens behov och utmaningar inom avfallsområdet i regionen.
- Bibehålla de höga politiska miljöambitionerna och omvärldens uppfattning om regionen som föredöme inom avfallsområdet

I remissvaren lyftes även följande risker fram:

- Engagemanget för avfallsfrågorna i de enskilda kommunerna kan komma att minska.
- Kommunerna kan få svårare att ha lokalt anpassade lösningar, tex omstarterna i Sala
- Möjligheter till lokala/delregionala samordningsfördelar tex NVK/VMKF kan minska
- Kommuninvånarna kan få sämre tillgänglighet med en centraliserad kundadministration
- Vid en för snabb och ogenomtänkt förändring kan invånarna få försämrade service

Ägarkommunerna beslutade att VKL i dialog med Vafab och respektive kommunstyrelse genomföra fördjupade analyser av de effekter och konsekvenser en utökad regional samordning med helhetsperspektiv skulle innebära för de enskilda kommunerna, Vafab och regionen som helhet.

Utredningen ska lägga särskild vikt och fokus på hur en utökad regional samordning påverkar:

- Den lokala kommunala beslutsprocessen när det gäller avfallsfrågor samt förankringen och dialogen med kommunledningen, de tekniska verksamheterna och de miljö- och hälsoskyddsansvariga i respektive kommun.
- Möjligheterna till kommunspecifika lösningar avseende exempelvis insamlingssystem, kundadministration, taxesystem, faktureringsrutiner.
- Framtagandet av taxesystem, renhållningsordningar och avfallsplaner.
- Möjligheterna att genomföra mer storskaliga transportupphandlingar genom att inte behöva ta hänsyn till kommungränserna och samtidigt ta med både lokala och regionala transporter i upphandlingsunderlagen.
- Servicen till invånarna och fastighetsägarna

- Miljömässiga, ekonomiska och kvalitetsmässiga konsekvenser för kommunerna
- Kompetensförsörjningsbehoven i regionen med hänsyn till framtida pensionsavgångar, rekryteringsmöjligheter, verksamhetsutveckling och myndighetskrav.
- Gränsdragningsfrågor med tex övrig kommunalteknisk verksamhet, kommunernas myndighetsroll, invånarkontakter.
- Ägarstyrningsfrågor tex ägardirektiv och ekonomisk uppföljning
- Möjligheterna att förstärka och säkerställa att ägarnas insyn och inflytande i Vafab överensstämmer med EUs krav på samägda kommunala bolag.

Dessa frågeställningar kommenteras i senare delen av utredningen.

Fördjupad utredning

Projektledare för den fördjupade utredningen har varit Åke Jansson VKL. Andreas Porswald styrelseordförande, Eva Myrin VD och Mikael Helmin marknads- och kommunikationschef har ingått i utredningen som representanter för Vafab. Även Vafabs ledningsgrupp har varit delaktiga som stöd i olika detaljfrågor. För kommunernas räkning har ett 50-tal representanter på olika sätt deltagit i arbetet, både politiker och tjänstemän.

Möten med kommunledningen från varje delägare, utom Hallstahammar, har genomförts. På ägarmötena har för- och nackdelar samt hot och möjligheter med en utökad regional samverkan diskuterats. På grund av svårigheter att hitta gemensamma tider har den dialogen med kommunerna dragit ut på tiden och gjort att utredningen blivit något försenade i förhållande till den ursprungliga tidplanen. Minnesanteckningarna från ägarmötena finns redovisade i bilaga 4.

På uppdrag av VKL och Vafab har Miljö- och avfallsbyrån genomfört en kartläggning av likheter och skillnader mellan kommunernas administrativa rutiner, renhållningsordningar, avfallsplaner, taxesystem, kostnader och intäkter. Uppgifterna som har sammanställts är mer detaljerade än de som fanns med i den första utredningen som VKL skickade till kommunerna i mars 2011 men de är fortfarande på en ganska översiktlig nivå. Kartläggningen är dock fullt tillräcklig för att fungera som ett underlag för de förslag till beslut som denna utredning ska ta fram men vid eventuella organisationsförändringar behöver kommunernas avfallsverksamhet detaljstuderas för att kunna ta fram en genomförandeplan.

Kartläggningen har genomförts i dialog med kommunerna. Arbetet har tagit längre tid än planerat eftersom en del av uppgifterna varit svåra att få tag på. I vissa fall har de inte varit tillgängliga på ett enkelt sätt och krävt en del arbete för kommunerna att ta fram. Det har också varit svårt att få tag på de personer som kan ge korrekta uppgifter, exempelvis på grund av långtids-sjukskrivning. Kartläggningen finns i sin helhet i bilaga 5.

Den tredje mer fördjupade delrapporten i utredningen kommer från Gärde Wesslau advokatbyrå. Rapporten beskriver rättsläget kring de olika organisatoriska lösningarna som finns för kommunal samverkan och en rekommendation över det fortsatta arbetet utifrån ett juridiskt perspektiv. Hela rapporten finns som bilaga 6.

Som en del i utredningen genomfördes den 4 maj ett seminarium på VKLs styrelsemöte där representanter för Båstad och Ockelbo kommun berättade om deras erfarenheter av utökad samverkan inom avfallsområdet. De har valt två olika organisatoriska lösningar men deras drivkrafter har varit desamma och överensstämmer med de tankar och förslag som ligger till grund för denna utredning. Liknande former av utökad kommunal samverkan med helhetsperspektiv inom

SALA KOMMUN	
Kommunstyrelsens förvaltning	
Ink. 2013-05-17	
Diarienum	Aktbilaga
2013/197	10

ÄRENDE 5

Styrelse 12 okt 2012

Missiv

Utvecklad regional samverkan inom avfallsområdet, kompletterande utredning om Vafab miljö's framtida utveckling

Styrelsen beslutade den 6 september att komplettera utredningen

- med uppgifter om hur gemensam upphandling kan hanteras i de olika organisationsformerna,
- komplettera med uppgifter om att behålla arbetsuppgifter hos huvudmännen inom ramen för ett kommunalförbund,
- översiktligt redovisa ägarnas kostnader för en övergång till kommunalförbund samt
- redovisa detta på ett extra styrelsemöte den 2 oktober 2012, kl. 16.00 i Västerås.

Sistnämnda var inte möjligt varför presidiet beslutade att ställa in det extra styrelsemötet.

Syftet med utökad regional samverkan är att leverera långsiktigt hållbar avfallshantering till ägarna. En utökad samverkan ger förutsättningar till mindre förbränning, mer återvinning och en fortsatt utveckling som redan idag innebär att VAFAB är ett bolag i teknikens framkant.

Utredningsgruppen avråder kommunerna för att göra en upphandling av VafabMiljö's verksamhet eftersom det:

- är mycket svårt att bedöma de ekonomiska konsekvenserna
- riskerar att skapa avtalslösningar som är negativa för miljöutvecklingen
- långsiktigt kan innebära en avveckling av kommunernas rådighet, kompetens och resurser inom avfallsområdet

Genom att ägarna lägger fokus på en samordnad regional utveckling med helhetssyn kommer driftformerna att kunna utvecklas. Istället för att varje kommun genomför, följer upp och utvärderar upphandlingarna inom avfallsområdet kan ägarna ge VafabMiljö ett tydligt uppdrag att använda marknadskrafterna för att optimera och effektivisera de rent operativa verksamhetsdelarna utan att kommunerna riskerar att tappa kontrollen över den strategiska utvecklingen och möjligheten till snabba förändringar.

Övriga arbetsuppgifter inom avfallsområdet måste ske inom ramen för kommunalförbundets organisation eller handlas upp enligt LOU om någon annan ska vara utförare. Däremot kan det finnas stora kvalitetsmässiga fördelar om delar av kommunalförbundets personal kan vara placerade på delregionala kontaktcentra på det sätt som huvudutredningen föreslår, även om det kostnadsmissigt inte är de mest effektiva lösningarna. En förbundsordning kräver att alla kommuner är överens om uppdragets omfattning.

ÄRENDE 5

Styrelse 12 okt 2012

Ekonomi i samband med övergången från bolag till kommunalförbund kommer att kunna baseras på bokfört värde, företagets rörelseresultat och avslutningskostnaderna som finns för VafabMiljö. Det innebär att risken för att det uppstår några skattemässiga konsekvenser eller behov av investeringar eftersom värdena tar ut varandra.

Förslag till tidplan för förankring och beslut finns i bifogad kompletterande utredning.

Styrelsen föreslås besluta att rekommendera kommunerna (ägarna) att i sina respektive församlingar besluta att

Det utökade samarbetet innebär att Vafab Miljö AB ska

- ombildas till ett kommunalförbund
- ta helhetsansvar för den kommunala avfallshanteringen i regionen genom att ta över de resurser inom avfallsområdet som finns i respektive kommun
- utveckla avfallshanteringen i regionen enligt ägarnas, statens och EUs riktlinjer
- i samarbete med VKL och kommunerna genomföra de organisatoriska och verksamhetsförändringar som behövs samt arbeta fram ett förslag till förbundsordning som gör att bolaget kan ombildas till ett kommunalförbund 1 januari 2014

Västmanlands Kommuner och Landsting

Monika Eriksson Bertilsson

Tilläggsutredning

Utvecklad regional samverkan inom avfallsområdet

På Västmanlands kommuner och Landstings (VKL) styrelsemöte den 6 september presenterades utredningen "Utvecklad regional samverkan inom avfallsområdet". Diskussionerna efter presentationen resulterade i ett beslut om en tilläggsutredning som innebar att:

- utredningen kompletteras med uppgifter om hur gemensam upphandling kan hanteras i de olika organisationsformerna,
- komplettera med uppgifter om att behålla arbetsuppgifter hos huvudmännen inom ramen för ett kommunalförbund,
- översiktligt redovisa ägarnas kostnader för en övergång till kommunalförbund

Gemensam upphandling

En upphandling av de tjänster som tillhandahålls av VafabMiljö skulle kunna genomföras. Kommunerna kan välja att göra egna upphandlingar eller en gemensam. I båda alternativen är det dock viktigt att kommunerna funderar igenom vad det är för utveckling de ser inom avfallsområdet de kommande åren och får med det i upphandlingsunderlaget. Annars finns det risk att upphandlingen skapar låsningar som gör det svårt att utveckla avfallshanteringen i regionen. Dessutom behöver kommunerna ta ställning till vilka delar av VafabMiljös verksamhet som är lämpliga och/eller möjliga att handla upp samt vilka frågor som är viktiga att fortsätta samverka kring och vilka som varje kommun ska ta ansvar för. Om VafabMiljö ska lämna anbud måste detta arbete drivas från någon av delägarkommunerna eller via VKL.

Kommunerna måste ta över de strategiska delarna av VafabMiljös verksamhet

Handlar kommunerna tillsammans eller var för sig upp hela VafabMiljös verksamhet i ett enda paket är det stor risk att upphandlingen anses vara diskriminerande eftersom det inte finns någon annan än VafabMiljö som i dagsläget har en rimlig möjlighet att klara hela uppdraget men flera aktörer på marknaden skulle klara större eller mindre delar. Risken med ett helhetsuppdrag är att upphandlingen kommer att överprövas med oklar utgång som följd.

Upphandlingsalternativets största svaghet är att ingen på dagens marknad kan erbjuda den lokala bredd inom avfallsområdet som VafabMiljö kan. Företaget driver och utvecklar avfallshanteringen genom information och folkbildningsinsatser. Man äger och driver 18 återbruk i centrala lägen. Sex avfallsstationer med aktuella miljötillstånd för sortering, omlastning, mellanlagring och behandling av avfall finns i regionen. Dessutom finns en biogasanläggning för behandling av organiskt avfall till gödsel och biogas med distributionssystem och biogasleveransavtal.

För att kunna göra ett förfrågningsunderlag som inte är diskriminerande behöver därför kommunerna ta beslut om vilka delar av VafabMiljös verksamhet som inte är lämpliga eller svåra att handla upp av formaliaskäl. Exempel på den typen av verksamheter är strategisk utveckling och planering, information och kommunikation, det långsiktiga miljöansvaret, kostnaderna för sluttäckningen och miljöskyddet i form av lakvattenhanteringen och provtagning kring deponierna samt investeringarna i Återbruken. Om VafabMiljö ska vara med och lämna anbud kan inte de frågorna ligga kvar på VafabMiljö utan de måste läggas in i den egna förvaltningen eller någon annan form av samarbetsorganisation.

Att dela upp VafabMiljös verksamhet och flytta över dessa delar till kommunerna för att få upphandlingsunderlag som andra aktörer kan räkna på är möjligt men kräver en omfattande ekonomisk värdering av de verksamhetsområdena som kan ligga till grund för en förhandling

mellan kommunerna hur tillgångar och skulder ska fördelas. Det är också inom just dessa verksamhetsområden, som kräver hög specialistkompetens, som samverkansbehovet är som störst.

Speciellt problematiskt blir det kring kostnadsfördelningen av miljöskyddet och återställningen av de gamla deponierna eftersom de fysiskt finns i sex av delägarkommunerna; Köping, Skinnskatteberg, Fagersta, Sala, Enköping och Västerås men de har använts av samtliga kommuner. För att lösa detta behöver troligtvis en långsiktig betalningsplan mellan kommunerna upprättas.

Upphandlingsalternativet är också förknippat med stora risker för den sammanhållna avfallshanteringen och negativa konsekvenser för möjligheterna att styra utvecklingen och helhetssynen inom avfallsområdet i regionen.

Oavsett om det blir VafabMiljö eller någon annan som vinner upphandlingen blir kommunerna bundna att jobba i ett 5 eller 10 årigt avtal. I detta avtal styrs avfallshanteringen i regionen av vad som upphandlats och förändringar är mycket mer svåra att genomföra. Idag kan nya uppdrag läggas på bolaget vid varje stämma och följsamheten till utvecklingen på avfallsområdet i EU och Sverige blir mycket enklare jämfört med en situation där ett upphandlat avtal styr verksamheten.

Utökad samverkan ger bättre styrning samt miljö- och kostnadseffektiva upphandlingar

Idag har VafabMiljö och kommunerna tillsammans en hög kompetens och avancerade resurser inom samtliga avfallsområden. Särskilt tydligt är det inom strategisk planering, avsättnings- och bioavfallsområdet samt farligt avfall. Därför handlar VKL-utredningen inte enbart om att se över nuvarande verksamhet så att kommunerna klara LOU-regelverket utan i allra högsta grad om hur resurserna och kompetensen inom VafabMiljö och kommunerna ska kunna utvecklas och komma till större samhälls- miljö- och kundnytta.

Förslaget till utvecklad regional samordning inom avfallsområdet innebär att kommunerna ger VafabMiljö i uppdrag att, genom en tjänstekoncession eller ett kommunalförbund, ansvara för att utveckla avfallshanteringen i regionen så att verksamheten uppnår de miljöpolitiska ambitionerna som finns i regionen, på nationell nivå och inom EU.

Ett strategiskt helhetsuppdrag som i grunden handlar om att bygga en långsiktigt hållbar infrastruktur som skapar resurseffektiv avfallshantering lämpar sig inte för upphandling utan görs bäst i egen regi. Vill kommunerna säkerställa att VafabMiljö har kostnadseffektiva verksamheter är det bättre att ge ett ägardirektiv om ökad konkurrensutsättning till styrelsen.

Genom att utveckla den regionala samordningen inom avfallsområdet behåller kommunerna rådigheten över den långsiktiga och strategiskt viktiga helhetssynen inom avfallsområdet och får bättre förutsättningar att möta de framtida miljöutmaningarna inom avfallsområdet. En sådan lösning skapar också bättre förutsättningar att använda marknadskrafterna för att optimera och effektivisera de rent operativa verksamhetsdelarna utan att tappa kontrollen över utvecklingen och möjligheten till snabba förändringar.

Utredningens slutsatser och rekommendationer kring upphandlingsalternativet

Med en helhetsupphandling av VafabMiljös nuvarande verksamhet är risken stor att regionens avfallshantering suboptimeras och blir svårare att kontrollera och utveckla på grund av avtalslösningar och långsiktiga svårigheter att upprätthålla nödvändiga resurser och kompetenser inom kommunerna.

En starkare och kraftfullare regional samordning som klarar de krav som miljölagstiftningen, kommunallagen, LOU och andra regelverk ställer på kommunerna ger istället ökade möjligheter att genomföra klimatsmarta och ekonomiskt intressanta upphandlingar inom avfallsområdet.

Utredningsgruppen avråder därför kommunerna för att göra en upphandling av VafabMiljös verksamhet eftersom det:

- är mycket svårt att bedöma de ekonomiska konsekvenserna
- riskerar att skapa avtalslösningar som är negativa för miljöutvecklingen
- långsiktigt kan innebära en avveckling av kommunernas rådighet, kompetens och resurser inom avfallsområdet

Denna rekommendation innebär inte att utredningen menar att all verksamhet inom VafabMiljö ska bedrivas i egen regi i framtiden. Snarare tvärt om. Genom att ägarna lägger fokus på en samordnad regional utveckling med helhetssyn kommer driftformerna att kunna utvecklas. Istället för att varje kommun genomför, följer upp och utvärderar upphandlingarna inom avfallsområdet kan ägarna ge VafabMiljö ett tydligt uppdrag att använda marknadskrafterna för att optimera och effektivisera de rent operativa verksamhetsdelarna utan att kommunerna riskerar att tappa kontrollen över den strategiska utvecklingen och möjligheten till snabba förändringar.

Uppgifter som kan ligga kvar på kommunerna

Juristerna som hjälpt till med de juridiska aspekterna på en utökad regional samverkan inom avfallsområdet menar att de arbetsuppgifter som skulle kunna skötas av kommunerna i samband med att VafabMiljö ombildas till ett kommunalförbund är faktureringen. Bedömningen baseras på att faktureringen kan ske utan att några ekonomiska transaktioner görs mellan kommunen och kommunalförbundet.

Övriga arbetsuppgifter inom avfallsområdet måste ske inom ramen för kommunalförbundets organisation eller handlas upp enligt LOU om någon annan ska vara utförare. Däremot kan det finnas stora kvalitetsmässiga fördelar om delar av kommunalförbundets personal kan vara placerade på delregionala kontaktcentra på det sätt som huvudutredningen föreslår, även om det kostnadsmässigt inte är de mest effektiva lösningarna. En förbundsordning kräver att alla kommuner är överens om uppdragets omfattning.

Ägarnas kostnader för en övergång från bolag till kommunalförbund

I huvudutredningen genomfördes ingen fördjupad ekonomisk analys av konsekvenserna av en övergång till kommunalförbund. PWC har därför fått i uppdrag att göra en översiktlig redovisning av de ekonomiska konsekvenserna. Deras utredningen finns i sin helhet som bilaga 1.

Sammanfattningsvis gör PWCs skatteexpert bedömningen att en övergång inte leder till några ekonomiska konsekvenser för kommunerna eller VafabMiljö jämfört med att fortsätta samverka i bolagsform.

Ekonomi i samband med övergången från bolag till kommunalförbund kommer att kunna baseras på bokfört värde, företagets rörelseresultat och avslutningskostnaderna som finns för VafabMiljö. Det innebär att risken för att det uppstår några skattemässiga konsekvenser eller behov av investeringar eftersom värdena tar ut varandra.

Förslag till beslut

VKL:s styrelse rekommenderar kommunerna att i enlighet med huvudutredningen och denna tilläggsutredning utöka samarbetet via VafabMiljö till att omfatta samtliga uppgifter inom det kommunala renhållningsansvaret, exkl rena myndighetsuppgifter som måste ligga på miljö- och byggnämnder samt kommunfullmäktige. När utredningen om de ekonomiska konsekvenserna av kommunförbundslösningen visar att det inte finns några skattemässiga konsekvenser för ägarkommunerna eller VafabMiljö är det den långsiktigt säkraste organisationslösningen för en utvecklad regional samverkan inom avfallsområdet.

Det utökade samarbetet innebär att Vafab Miljö AB ska

- ombildas till ett kommunalförbund
- ta helhetsansvar för den kommunala avfallshanteringen i regionen genom att ta över de resurser inom avfallsområdet som finns i respektive kommun
- utveckla avfallshanteringen i regionen enligt ägarnas, statens och EUs riktlinjer
- i samarbete med VKL och kommunerna genomföra de organisatoriska och verksamhetsförändringar som behövs samt arbeta fram ett förslag till förbundsordning som gör att bolaget kan ombildas till ett kommunalförbund 1 januari 2014

Förslag till tidsplan

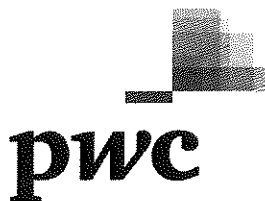
Beslut i VKLs styrelse	12 oktober
Utskick till kommunerna – förslag till beslut	oktober
Möjlighet till dialog med respektive kommun	november-december
Beslut i respektive kommun och bolagsstämma	senast januari 2013
Planerings- och genomförandefas	2013
Ny organisation i full drift	1 januari 2014

För utredningsgruppen

Åke Jansson

VAFAB
Skattefrågor och
värdesimulering maa
omstrukturering av
verksamheten

8 oktober 2012

Vafab Miljö AB
Eva Myrin
Returvägen 20
721 87 Västerås

08 oktober 2012

Rapport avseende omstrukturering av VafabMiljö AB: s verksamhet

Vi avger härmed vårt utkast till rapport avseende främst inkomstskattekonsekvenser av alternativa möjligheter att överföra VafabMiljö AB: s verksamhet till ett kommunalförbund som ny huvudman samt en värderingssimulering av bolaget.

Rapporten och våra kommentarer har baserats på PwC: s uppfattning om den riktiga tolkningen av lagar, föreskrifter, rättspraxis och andra uttalanden till vägledning för rättstillämpningen som var kända för oss vid tidpunkten för upprättandet av denna rapport. Därefter genomförda förändringar av lagar, föreskrifter, rättspraxis och andra uttalanden till vägledning för rättstillämpningen har inte beaktats.

Rapporten är skriven för att tillgodose Ert specifika behov och ändamål. Andra eventuella läsare av rapporten än företrädare för Er kan därför inte förlita sig på innehållet i rapporten för sina ändamål och ska vara införstådd med att PwC inte accepterar någon form av ansvar eller skadeståndsskyldighet gentemot utomstående som tar del av rapporten. Utomstående äger inte rätt att hänvisa till eller citera innehållet i denna rapport eller göra rapporten tillgänglig för annan utan PwC: s skriftliga medgivande.

Kontakta oss gärna vid frågor med anledning av rapporten.

Med vänliga hälsningar

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Jan Svensson
jan.b.svensson@se.pwc.com
TAX Services
D: 010 213 3743
M: 0709 29 3743

Håkan Gehlin
hakan.gehlin@se.pwc.com
CFR
D: 010 213 3064
M: 0709 29 3064

*PwC, 113 97 Stockholm, Besöksadress Torsgatan 21
V: 08-555 330 00, www.pwc.com/se*

1 Bakgrund och förutsättningar

VafabMiljö AB (VafabMiljö) ägs av kommunerna i Västmanlands län samt Enköpings och Heby kommun. VafabMiljö svarar för att hushållsavfallet i regionen tas om hand och återvinns på ett miljöriktigt sätt.

VafabMiljö har ett dotterbolag, Svensk Växtkraft AB, som tillverkar och säljer fordonsgas. Gasen produceras bl.a. från hushållens bioavfall. Dotterbolaget äger infrastruktur för tankning. Bolaget var inte helägt 31 december 2011 men från den 1 oktober 2012 är bolaget helägt av VafabMiljö. Vid 2012 års taxering (inkomståret 2011) redovisade bolaget ett skattemässigt underskott på cirka 100 000 kronor. Verksamheten bedöms dock lämna ett skattemässigt överskott för inkomståret 2012.

Grunduppdraget från ägarkommunerna är att behandla hushållsavfall, ansvara för verksamheten vid Återbruken (18 st.) och svara för insamling av hushållens farliga avfall samt regionala transporter.

Självkostnadsprincipen gäller för avfallshantering. VafabMiljö bedriver dock två skilda verksamhetsgrenar. Den ena avser hushållsavfall (ej konkurrens) och den andra insamling och behandling av verksamhetsavfall (konkurrensutsatt). Verksamheten som avser hushållsavfall går med förlust medan verksamheten som avser insamling och behandling av verksamhetsavfall går med vinst. Av årsredovisningen för 2011 framgår att bolaget redovisar en vinst efter bokslutsdispositioner och skatt på 9,130 MSEK (8 519 MSEK).

Bolaget har idag ett ansvar för att sluttäcka de gamla deponierna med en enligt uppgift beräknad kostnad av 380 MSEK. Uppdraget att ansvara för sluttäckningen av de gamla deponierna finns inskrivet i ägaravtalet från 2004. Ägarkommunerna har dock garanterat att svara för denna kostnad om bolaget inte klarar av sitt åtagande. Bolaget gör årligen planenliga avsättningar som finansieras via avfallstaxan. Avsättningarna uppgår totalt till cirka 65 MSEK.

Konkurrensverket har drivit frågan om Västerås kommun har hanterat avfallsverksamheten korrekt utifrån LOU: s upphandlingsregler. Det finns nu ett beslut om att Västerås kommun riskerar att få betala 7 MSEK i marknadsskadeavgift. Ägarkommunerna i Västmanland utreder därför hur verksamheten ska bedrivas för att den inte ska komma i konflikt med LOU: s upphandlingsregler.

En lösning som diskuterats är att bilda ett kommunalförbund och lägga VafabMiljö som dotterbolag till förbundet eller att föra över all verksamhet till kommunalförbundet och driva verksamheten i förbundet.

VafabMiljö vill att PwC gör en bedömning av vilka skattekonsekvenser som uppkommer för parterna i de beskrivna alternativen samt en översiktlig beskrivning av storleken på en eventuell skatterisk.

Som underlag för vår bedömning har vi haft tillgång till årsredovisningen för VafabMiljö AB för 2011 samt kompletterande information på telefon från företrädare för bolaget.

Värdeberäkningarna i avsnitt 2.3 har utförts av Håkan Gehlin, Pär Ekeroth och David Zytomierski medan Jan B Svensson och Bengt Sörndal svarat för övriga avsnitt i promemorian.

2 Överlåtelse av VafabMiljö till kommunalförbund

2.1 Överlåtelse av aktierna i VafabMiljö

En kommun är inte skattskyldig till inkomstskatt. En överlåtelse av aktierna i VafabMiljö till ett kommunalförbund medför således inte några skattekonsekvenser för ägarkommunerna oavsett till vilket pris aktierna överläts. Vid en försäljning av aktierna för bokfört värde uppkommer vare sig vinst eller förlust hos ägarkommunerna.

Kommunalförbund jämföras ur inkomstskattesynpunkt med en kommun. Om ägarkommunerna bildar ett kommunalförbund och överlåter aktierna i VafabMiljö till kommunalförbundet medför detta inte några skattekonsekvenser för förbundet. VafabMiljö:s dotterbolag följer med vid förvärvet. Anskaffningskostnaden för aktierna utgör bokfört värde men detta värde kan senare komma att omvärderas om bolagets värde förändras.

Om kommunalförbundet senare säljer aktierna i VafabMiljö medför inte detta några skattekonsekvenser för förbundet.

2.2 Överlåtelse av inkråmet/verksamheten i VafabMiljö

I detta alternativ överläts VafabMiljö:s hela verksamhet eller en verksamhetsgren till ett kommunalförbund som fortsätter att bedriva verksamheten.

För att undvika att skattepliktig vinst uppkommer i VafabMiljö vid en överlåtelse av tillgångarna/ verksamheten, måste en försäljning av tillgångarna ske för skattemässigt värde. Om värdet på tillgångarna understiger skattemässigt värde anses ändå tillgångarna sålda för skattemässigt värde vilket har betydelse om köparen är skattskyldig till inkomstskatt. Med skattemässigt värde menas anskaffningsvärdet för maskiner och inventarier minskat med skattemässigt (vid taxeringen) åtnjutna värdeminskingsavdrag. För lagertillgångar, kundfordringar och liknande är detta värde det värde som tillgångarna tas upp till i räkenskaperna. En försäljning för skattemässigt värde innebär normalt att överlåtelsen sker till ett pris som understiger tillgångarnas marknadsvärde – skattemässigt betecknas detta som en s.k. underprisöverlåtelse.

Under förutsättning att vissa krav är uppfyllda uppkommer ingen inkomstskattemässig effekt vid en underprisöverlåtelse till skattemässigt restvärde¹. Är dessa krav inte uppfyllda och priset inte är affärsmässigt motiverat, blir säljaren uttagsbeskattad². Detta innebär att VafabMiljö, vid en underprisöverlåtelse, beskattas för skillnaden mellan marknadsvärde och skattemässigt restvärde på tillgångarna, d.v.s. en fiktiv vinst beskattas med vanlig bolagsskatt (26,3 %).

När en hel verksamhet överläts måste dessutom beaktas att det i verksamheten kan finnas ett övervärde, s.k. goodwill, som ska beaktas vid en värdering av verksamheten. Det kan exempelvis vara namnet, avtal med kunder, eller att verksamheten ger ett bra resultat som kan motivera ett högre värde än tillgångarnas skattemässiga värde.

En underprisöverlåtelse från VafabMiljö är möjlig under följande förutsättningar som samtliga ska vara uppfyllda.

1. Överlåtaren och förvärvaren ska vara ett bolag, svensk ekonomisk förening m.fl.

¹ 23 kap Inkomstskattelagen

² 22 kap IL

VafabMiljö, men inte kommunalförbundet är aktiebolag eller liknande företag.

2. Förvärvaren ska vara skattskyldig för näringsverksamhet i vilken tillgångarna ingår.

Kommunalförbundet kommer inte att vara skattskyldig vid en senare försäljning av tillgångarna.

3. Överlåtelsen ska omfatta överlåtarens hela verksamhet, eller en verksamhetsgren, eller en ideell del av dessa. Alternativt så ska koncernbidragsmöjligheter föreligga mellan överlåtaren och förvärvaren under året för överlåtelsen.

Koncernbidragsrätt föreligger inte mellan VafabMiljö och kommunalförbundet.

4. Något gammalt skattemässigt underskott som är koncernbidragsspärrat, d.v.s. underskott från året före året för likvidationen/överlåtelsen, får inte finnas i ett förvärvande bolag.

Två av förutsättningarna ovan, för att en underprisöverlåtelse ska kunna genomföras är dels att köparen är ett aktiebolag eller liknande, och dels att köparen är ett företag som är skattskyldigt till inkomstskatt för den övertagna verksamheten. Kommunalförbundet är dock varken ett aktiebolag eller liknande, eller skattskyldig till inkomstskatt för de övertagna tillgångarna. Dessutom föreligger inte koncernbidragsrätt mellan VafabMiljö och kommunalförbundet. Detta innebär att en försäljning av VafabMiljö:s verksamhet till kommunalförbundet måste ske för marknadspris för att undvika uttagsbeskattning.

Som framgår av värdeberäkningen understiger verkligt värde på tillgångarna skattemässigt värde varför det vid sådant förhållande inte föreligger någon skatterisk om tillgångarna överläts till skattemässigt värde. Vi rekommenderar dock en fullständig värdering av bolaget för att undvika onödiga diskussioner med Skatteverket om värdet på bolaget (se avsnitt 2.3 nedan). Mot bakgrund av att självkostnadsprincipen gäller för huvuddelen av verksamheten och finansiering sker genom taxor som erläggs av hushållen är det även ur den aspekten värdefullt att få korrekta ingångsvärden på tillgångarna då kommunalförbundet tar över verksamheten.

Ur skattesynpunkt är det inte heller något som hindrar att verksamhetsgrenarna hushållsavfall och verksamhetsavfall separeras och överläts till olika köpare under förutsättning att verksamheterna var för sig kan anses utgöra en verksamhetsgren. Som framgår av redogörelsen ovan torde en överlåtelse av t.ex. hanteringen av verksamhetsavfall kunna ske till underpris utan inkomstskattekonsekvenser om köparen är ett svenskt aktiebolag. Om frågan skulle bli aktuell måste den i så fall utredas i särskild ordning.

Om försäljning görs till ett pris som motsvarar skattemässigt värde på tillgångarna och detta värde understiger marknadsvärdet på tillgångarna/verksamheten, kommer VafabMiljö att uttagsbeskattas. Uttagsbeskattning innebär att VafabMiljö ska ta upp en fiktiv vinst på försäljningen till beskattning, motsvarande skillnaden mellan marknadsvärdet på tillgångarna/verksamheten och överlåtelsepriset (skattemässigt värde).

Om uttagsbeskattning av VafabMiljö sker ska ägarna till VafabMiljö anses ha fått en utdelning med motsvarande belopp som VafabMiljö uttagsbeskattas för. Eftersom kommuner inte är skattskyldiga till inkomstskatt uppkommer ingen skatteeffekt för delägarna i VafabMiljö.

Överlåtelse av aktier i onoterade bolag, såsom exempelvis aktierna i dotterbolaget kan dock ske för ett pris som understiger marknadsvärde, utan att VafabMiljö uttagsbeskattas.

VafabMiljö redovisade enligt uppgift inte något skattemässigt underskott vid 2011 års taxering, inkomståret 2010. Eventuellt kvarvarande fiktiv uttagsbeskattningsvinst (ökat/minskat med årets skattepliktiga resultat) i VafabMiljö, beskattas med 26,3 % inkomstskatt (från 2013 troligen med 22 %).

2.3 Värdeberäkning

I syfte att illustrera storleken på den potentiella skatterisken vid en försäljning av tillgångarna till skattemässigt värde har vi gjort en översiktlig värdeberäkning av VafabMiljö: s operativa kapital, dvs. rörelsevärdet. Det ska noteras att vår värdeberäkning endast ska betraktas som en simulering i syfte att ge en fingervisning av marknadsvärdet av verksamheten och att en fullständig värderingsanalys sannolikt skulle resultera i en avvikande värdeslutsats.

Vår översiktliga analys har baserats på en avkastningsvärdeberäkning av VafabMiljö: s verksamhet. Avkastningsvärdering innebär att en verksamhets värde härleds genom en diskontering av dess förväntade framtida kassaflöde under antagande om "going concern", d v s att verksamheten fortsätter att bedrivas med nuvarande inriktning. Diskonteringen av de förväntade kassaflödena sker med en diskonteringsränta som beaktar osäkerheten förknippad med dem.

2.3.1 Tillämpade prognosförutsättningar

Som underlag för prognosen har vi haft tillgång till följande information:

- Historiska årsredovisningar 2009-2011,
- VafabMiljö: s resultatprognos för 2012 och 2013,
- VafabMiljö: s investeringsprognos 2012 till 2014.

Utöver ovanstående har vi också inhämtat information i samband med telefonmöten med representanter för VafabMiljö.

I tabellen nedan framgår de huvudsakliga antaganden som tillämpats i värdeberäkningen.

VafabMiljö (MSEK)	2012	2013	2014	2015	2016	Uthålligt
Nettoomsättning	366,5	370,0	381,1	392,5	404,3	412,4
Rörelseresultat (EBIT)	-7,2	-1,4	-2,2	1,7	5,6	22,4
Avskrivningar (återläggning)	37,7	46,0	47,5	45,0	42,5	26,6
Rörelseresultat f. avskrivn.	30,5	44,6	45,3	46,7	48,1	49,0
Rörelsekapital (förändring)	-4,8	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Investeringar	-55,0	-76,7	-23,8	-27,5	-27,5	-28,1
Kassaflöde före skatt	-29,3	-32,1	21,3	18,9	20,3	20,8
Schablonskatt (baserad på EBIT)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-4,9
Fritt kassaflöde	-29,3	-32,1	21,3	18,9	20,3	15,9
<i>Nyckeltal värderingsprognos</i>						
Omsättningstillväxt	-7,2%	0,9%	3,0%	3,0%	3,0%	2,0%
EBITDA %	8,3%	12,1%	11,9%	11,9%	11,9%	11,9%
EBIT %	-2,0%	-0,4%	-0,6%	0,4%	1,4%	5,6%
Rörelsekapital / omsättning	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%	1,9%
Investeringar	55,0	76,7	23,8	27,5	27,5	28,1
Investeringar / omsättning	15,0%	20,7%	6,2%	7,0%	6,8%	6,8%

* Inkluderat i EBIT

För år 2012 och 2013 har vi tillämpat VafabMiljö: s omsättnings- och resultatprognoser. Baserat på diskussioner med representanter för VafabMiljö har vi förstått att senare års relativt höga resultatnivåer förväntas sjunka i takt med att taxenivåer anpassas.

- Som en följd har vi fr o m 2014 resultatnivå motsvarande ett genomsnitt för de historiska / prognostiserade åren 2009 till 2013. Som framgår av tabellen motsvarar det en EBITDA marginal (resultat före avskrivningar) om 11,9%. Givet denna nivå antas VafabMiljö långsiktigt generera ett svagt positivt resultat samt över tid klara att självfinansiera prognostiserade investeringar.

Vi har förstått att VafabMiljö: s miljöskuld uppgår till cirka 380 MSEK samt att årliga avsättningar görs för att långsiktigt hantera denna. Vi har i analysen betraktat dessa avsättningar som en kostnad som belastar beräknade fria kassaflöden, d v s prognostiserade årliga avsättningar belastar de resultatnivåer som utgör prognosen i tabellen ovan. Befintlig avsättning avseende miljöskulden, ca 65 MSEK, har betraktats som en "finansiell" skuld, d. v. s. utgör inte en del av rörelsekapitalet.

2.3.2 Tillämpat avkastningskrav

Vid diskontering (nuvärdesberäkning) av estimerade fria kassaflöden har vi tillämpat en WACC (Weighted Average Cost of Capital) om 8 %. Den tillämpade nivån beaktar bl. a. det faktum att delar av VafabMiljö: s verksamhet utgörs av ej konkurrensutsatt verksamhet vilket innebär en lägre risknivå än företag som verkar på en fullt ut konkurrensutsatt marknad.

2.3.3 Värdesimulering

Baserat på ovanstående förutsättningar och antaganden indikeras ett värde av operativt kapital om 178 MSEK, vilket givet motsvarande bokförda värde, 319 MSEK, indikerar ett undervärde om 140 MSEK. Någon skatterisk beräknas, givet ovanstående förutsättningar, således inte föreligga.

VafabMiljö - översiktlig jämförelse bokförda värden vs beräknat avkastningsvärde (MSEK)	2011-12-31
Anläggningstillgångar	
Immateriella anläggningstillgångar	4
Materiella anläggningstillgångar	313
Summa anläggnings tillgångar	317
Rörelsekapital	2
varav rörelsefordringar	72
varav rörelseskulder	70
Bokfört värde operativt kapital	319
Indikativt avkastningsvärde operativt kapital	178
Indikerat övervärde	-140

Det faktum att ovanstående antaganden indikerar ett avkastningsvärde understigande motsvarande bokförda värde innebär att verksamheten inte förväntas generera en avkastning i nivå med den som i föreliggande värdesimulering har antagits vara marknadsmässig, d. v. s. 8%. En översiktlig simulering indikerar att ett avkastningsvärde motsvarande bokfört värde nås vid en WACC om 5,8%.

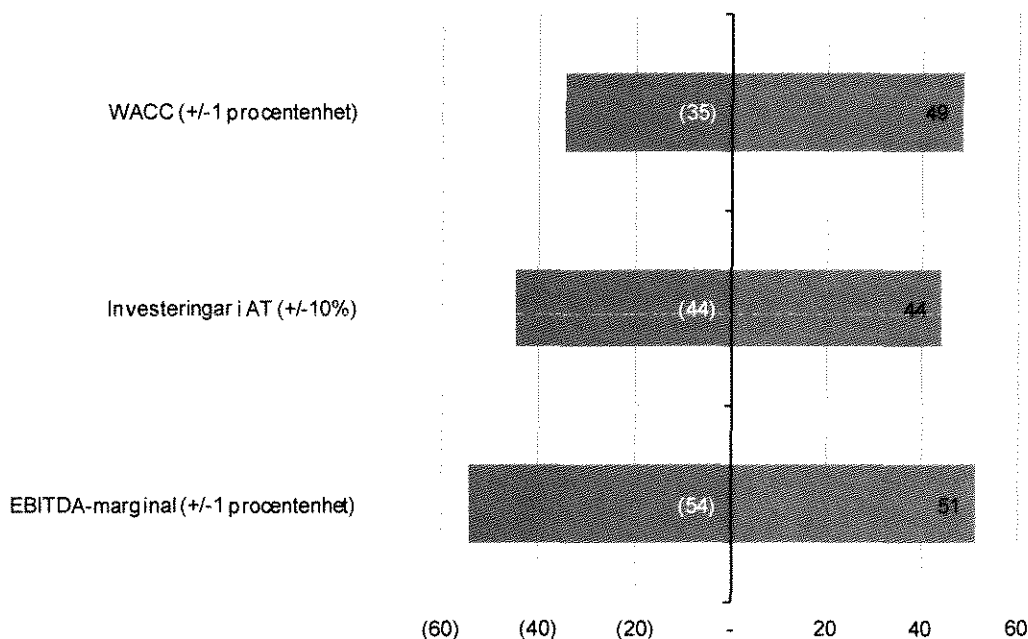
2.3.4 Känslighetsanalys

Vi vill poängtera att värdet av VafabMiljö:s verksamhet i hög grad är känsligt för variationer i prognosantaganden samt tillämpad WACC-nivå. Inte minst har prognostiserad marginalutveckling samt investeringsnivåer betydande effekt på värdeslutsatsen.

I diagrammet nedan illustreras effekterna av förändringar i nyckelantaganden.

- Vid förändringar av WACC om +/-1 %-enhet förändras värdet med -35 MSEK respektive 49 MSEK (-19 % respektive 27 %).
- En förändring om 10 % avseende prognostiserade årliga investeringar påverkar värdet med 44 MSEK (25 %).
- En förändring avseende EBITDA-marginal (rörelseresultat före avskrivningar) om +/-1 %-enhet ger en värdeförändring om drygt 50 MSEK (ca 30 %).

Förändring i värde (MSEK)

2.3.5 Slutsats

Som framgår av känslighetsanalysen påverkar bedömning och tillämpande av nyckelparametrar i stor utsträckning värdeslutsatsen. En djupare analys av risknivån i VafabMiljö, i kombination med förändringar i någon av de viktigaste värdedrivarna, kan resultera i ett värde såväl under som över motsvarande bokförda värde. För att öka precisionen i värdeberäkningen rekommenderar vi att en fullständig oberoende värdering genomförs.

2.4 Avveckling av aktiebolaget VafabMiljö

Efter utköpet av verksamheten/inkrånmet från VafabMiljö, kan aktiebolaget VafabMiljö likvideras om så önskas.

En likvidation innebär att aktiebolaget upphör att existera och kvarvarande tillgångar (kassa/fordran) skiftas ut till ägarna.

Innan bolaget likvideras ska resultatet för året beskattas i bolaget.

En likvidation med utskiftning av kvarvarande tillgångar sker till de som är ägare i bolaget vid denna tidpunkt. Det överskott som skiftas ut till delägarna inkomstbeskattas varken hos bolaget eller hos delägarna.

Kommunernas aktier i VafabMiljö kan, om så önskas, överlåtas till kommunalförbundet före eller efter utköpet av tillgångarna/ verksamheten. Priset kan sättas till överenskommet belopp utan inkomstskattekonsekvenser.

3 Mervärdesskatt

3.1 Överlåtelse av aktierna

En överlåtelse av aktierna i VafabMiljö enligt alternativ 2.1 ovan kan ske utan mervärdesskattekonsekvenser. Köpeskillingen för aktierna är undantagen från skatteplikt och eftersom verksamheten och samtliga tillgångar ligger kvar i VafabMiljö och dess dotterbolag uppkommer inte heller några mervärdesskattekonsekvenser med anledning av överlåtelsen av bolagen i övrigt eftersom tillgångarna inte byter ägare utan följer med då bolaget överläts.

3.2 Överlåtelse av inkrånmet/verksamheten

Avfallshantering är en skattepliktig verksamhet. VafabMiljö är därför skattskyldigt till mervärdesskatt för verksamheten. Motsvarande verksamhet är även en skattepliktig verksamhet då den bedrivs av kommunalförbundet. Kommunalförbundet kommer därför att redovisa mervärdesskatt i den vanliga skattedeklarationen på samma sätt som bolaget gjort.

Från skatteplikt undantas överlåtelse av tillgångar i en verksamhet när överlåtelse sker i samband med överlåtelse av verksamheten och förvärvaren skulle vara berättigad till avdrag för skatten. Kommunalförbundet är berättigat till avdrag för den ingående skatten.

Eftersom dessa förutsättningar därmed är uppfyllda utgår inte mervärdesskatt på VafabMiljö:s överlåtelse av tillgångarna i verksamheten oavsett om överlåtelsen sker som en s.k. inkråmsöverlåtelse eller i samband med likvidation av bolaget.

Någon jämkningsskyldighet för tidigare avdragen ingående skatt på VafabMiljö:s investeringar (investeringsvaror) uppkommer inte heller eftersom kommunalförbundet kan överta rättigheter och skyldigheter att jämka VafabMiljö:s tidigare avdragna ingående skatt. Om användningen av investeringsvarorna senare ändras genom att de överförs till en skattefri verksamhet inträder en jämkningsskyldighet för kommunalförbundet. Motsvarande belopp som då måste återbetalas till Skatteverket får kommunalförbundet tillbaka från det s.k. kommunkontosystemet. Uppgift om att kommunalförbundet övertar jämkningsskyldigheten bör tas in i särskild klausul i överlåtelseavtalet.

Innebörden av det ovan sagda är att överlåtelsen av tillgångarna från VafabMiljö till kommunalförbundet kan ske utan mervärdesskattekonsekvenser.

Om tillgångar överlåts utan samband med överlåtelse av verksamheten kan mervärdesskatt komma att utgå på överlåtelsen.

Det är dock nödvändigt att utreda mervärdesskattekonsekvenserna i särskild ordning om detta alternativ blir aktuellt.

SALA KOMMUN Kommunstyrelsens förvaltning	
Ink. 2013-05-17	
Diarienum 2013/197	Aktbilaga 11

ÄRENDE 5

Styrelsen 13 feb 2013

Missiv

Utredning om Vafab Miljö AB (Vafab)

Vid styrelsemötet den 25 mars 2011 gavs uppdraget att genomföra den utvärdering som följer av avtalen för bildandet av bolaget år 2004. Uppdraget har som utgångspunkt att vidareutveckla verksamheten inom renhållnings- och återvinningsområdet genom fortsatt verksamhet i Vafab, mot bakgrund av väntade utmaningar på området.

Under tiden för utvärderingen har en juridisk process mot Vafab:s tillhandahållande av avfallstjänster åt Västerås stad inletts. En konsekvens av pågående process är att formen för ägande i Vafab måste prövas mot alternativa ägarformer för ett mer rättssäkert förhållande. Rättsförhållandet påverkar samtliga delägare i bolaget. Utredningen har därför utvidgats i detta avseende.

Utredningen har genomförts av VKL:s kansli tillsammans med Vafab, med särskilda fördjupningar inom det avfallstekniska, ekonomiska och juridiska området.

Handlingar i ärendet har förelagts styrelsen den: 25 mars 2011, 7 oktober 2011, 18 november 2011, 5-6 september 2012 (Aske gård) och 12 oktober 2012 (Kungsör).

Den 12 oktober 2012 beslöts bl. a. att inriktningen av fortsatt arbete gällande formerna för ägande ska vara kommunalförbund. Fortsatt beredning av ärendet har därefter genomförts och redovisas i bilaga 1, vilken formulerar förslag till beslut.

Styrelsen föreslås besluta

- att** föreslå ägarmötet i Vafab Miljö AB att överföra verksamheten i Vafab Miljö AB till ett kommunalförbund
- att** tillsätta en arbetsgrupp av tjänstemän från det nuvarande bolaget och en krets av ägarkommuner/kommunalförbund för att upprätta ett förslag till förbundsordning och nödvändiga avtal, totalt 5-6 personer, med VKL som sammankallande
- att** uppdra till tjänstemannagruppen att lägga fram förslag till beslut för genomförande av organisationsförändringen
- att** föranlett av tioårsutvärderingen rekommendera ägarkretsen att tillsammans med Vafab utveckla relevanta jämförelser och nyckeltal för effektiv ägarstyrning
- att** stimulera en utveckling av tjänster inom avfallsområdet, genom att beakta möjligheterna till effektivisering genom upphandling
- att** godkänna utvärderingen av verksamheten efter tio år i enlighet med det ursprungliga avtalet och lägga denna till handlingarna

Västmanlands Kommuner och Landsting

Monika E Bertilsson

ÄRENDE 5

Styrelsen 13 febr 2013

Bilaga 1

Ärende om Vafab Miljö AB

Bakgrund

Vafab Miljö AB, nedan Vafab, ägs av kommunerna i Västmanland samt Enköping och Heby, totalt tolv ägare. Bolaget bedriver en omfattande verksamhet inom avfalls- och återvinningsområdet som berör alla medborgare. Verksamheten baseras på kommunernas renhållningsansvar.

Verksamheten påverkas av omfattande regelverk avseende ansvar för insamling, behandling och återvinning, samt ansvar för äldre och aktiva deponier. Det samlade miljö- och klimatarbetet möter allt högre kompetenskrav i skärpta nationella och internationella regelverk, i kraven på hög tillgänglighet ur ett kundperspektiv och i politiska ambitionsnivåer.

En särskild verksamhetsgren i Vafab utgör biogasframställning. Biogasen utgör det huvudsakliga drivmedlet i länets kollektivtrafik och i en andel av fordonsflottan i Vafab:s insamlingsverksamhet. Den avsåts också på konsumentmarknaden för fordonsbränsle. Tankstationer planeras i fler av länets kommuner. Vafab har genom sitt utvecklingsarbete vunnit ett internationellt erkännande.

Vid bildandet av bolaget med dess nuvarande verksamhetsansvar år 2004 ingicks ett tjugoförårigt avtalsförhållande som villkorades med att en halvtidsutvärdering skulle göras. Utvärderingen, med utgångspunkt i fortsatt verksamhet, är grunden för detta ärende. Under utvärderingen av verksamheten har en ytterligare fråga tillkommit som en följd av upphandlingslagstiftningen.

Upphandlingslagstiftningens inverkan på fortsatt verksamhet

Efter ansökan om överprövning av tre av Sveriges största avfallsbolag har Vafab:s tillhandahållande av renhållningstjänster åt Västerås stad år 2012, genom det ägaravtal som gäller mellan bolaget och samtliga ägarkommuner, bedömts oförenligt med lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU, enligt en lagakraftvunnen dom. Domen innebär att det föreligger risk för att Västerås stad dels drabbas av skadeståndsskyldighet gentemot de renhållningsbolag som väckt talan och dels upphandlingsskadeavgift till staten, efter talan från Konkurrensverket. En ny ansökan om överprövning avseende renhållningstjänster för år 2013 har lämnats in och processen pågår i förvaltningsdomstolen.

De legala förutsättningarna ges av EU-rätten och av svensk rätt, med olika utvecklad rättspraxis. Den pågående juridiska processen innebär att en frist för det nu rådande rättsliga förhållandet kring ägandet löper inom en begränsad tidsrymd. En dom i målet som går Västerås stad emot blir prejudicerande och berör därmed hela ägarkretsen och återvinningssektorn som helhet.

En konsekvens av den pågående processen är att formen för ägande i Vafab måste prövas mot alternativa ägarformer för ett mer rättssäkert förhållande. Genom detta rättsförhållande påverkas samtliga delägare i bolaget.

Framtida krav och utmaningar

Krav från EU, den nationella avfallsplanen och den avfallsutredning som Miljödepartementet presenterat, innebär ett ökat behov av strategisk avfallskompetens och utvecklingssatsningar med helhetsperspektiv. Enligt intentionerna i utredningen kan nya bestämmelser om ansvarsförhållanden och uppgifter inom avfallsområdet komma att förändras inom en relativt nära framtid, kanske redan 2015.

Framtida krav och utmaningar innebär utökad ansvar för kommunerna och genererar behov av ökad handlingskraft för ökade informationsinsatser, uppdaterade kommunala avfallsplaner samt utvecklade systemlösningar för återvinning och avfallsminimering.

ÄRENDE 5

Styrelsen 13 febr 2013

Förutom förväntningar på nationell nivå och inom EU finns det också regionala och lokala utmaningar. Dessa utgör bl. a: Konsekvensbeskrivningar av ökade statliga krav, ökad produktion av biogas för kollektivtrafikens klimatanpassning, uppdatering av kommunala avfallsplaner, revidering av taxesystem, uppdatering av system för abonnent/kundregister, optimering av källsorterings- och återvinningssystem i regionen, utveckling av fastighetsnära insamlingssystem, ökade behov och rekrytering av specialist och systemkompetens, nivellering av taxenivåer, samt regionförstoring för ökade skalfördelar.

Slutsatser för detta ärende

Ärendet i VKL om Vafab Miljö AB omfattar en utgångspunkt och två frågeställningar:

- *Fortsatt verksamhet* genom Vafab anpassad till kommande utmaningar på området
- *Ägarstyrningsfrågor* som följd av tioårsutvärdering av verksamheten
- *Ägarfrågor* som följd av den rättsliga situationen

Beslut i VKL:s styrelse involverar inflytande från Enköpings och Heby kommuner.

Beslut i VKL:s styrelse är till delar rekommenderande till ägarmötet i Vafab, att vidare hantera.

Ärendets hittillsvarande behandling i VKL:s styrelse

Vid styrelsemötet den 25 mars 2011 gavs uppdraget att genomföra den utvärdering av verksamheten som följer av avtalen för bildandet av Vafab år 2004. Uppdraget har som utgångspunkt att vidareutveckla verksamheten inom renhållnings- och återvinningsområdet genom fortsatt verksamhet i Vafab, mot bakgrund av väntade utmaningar på området.

Utredningen har genomförts av VKL:s kansli (Åke Jansson) tillsammans med Vafab Miljö AB, med särskilda fördjupningar inom det avfallstekniska och ekonomiska området, samt avseende former för framtida ägande. Underlagsrapporterna är grundliga och framtagna av namnkunniga personer inom respektive bransch. Under utvärderingen av verksamheten har en dialog förts med ägarkommunerna om uppgifter väsentliga för utredningen.

Avseende det uppkomna rättsläget har en juridisk fördjupning gjorts och två alternativa ägarformer till nuvarande ägande i Vafab studerats. Verksamheterna i Nordvästra Skånes Renhållnings AB respektive i Gästrike Återvinnare har här representerat två skilda organisationsformer baserade på tjänstekoncession respektive kommunalförbund.

Erfarenheterna från dessa organisationsombildningar, samt den kändedomen om pågående arbete inom EU för att begränsa möjligheterna att i framtiden använda tjänstekoncession, har påverkat bedömningarna. Slutsatserna om framtida form för ägande i Vafab, innebärande det långsiktigt mest rättsäkra förhållandet och samtidig flexibilitet i ägarstyrning resulterade slutligen i en rekommendation, att Vafab överförs till ett ägande genom ett kommunalförbund.

Verksamhetsuppföljning, uppdatering av rättsläget och frågor gällande ägandeform har således successivt fördjupats och avrapporterats. Behandling i styrelsen, med Enköpings och Heby kommuner inbjudna, har skett vid nedanstående tillfällen:

2011: 25 mars, 7 oktober, 18 november, samt

2012: 30 mars, 4 maj, 6 september och 12 oktober

Håkan Johansson, tfn 021-39 79 44

ÄRENDE 5

Styrelsen 13 febr 2013

Styrelsens beslut den 12 oktober 2012

Vid styrelsens behandling den 12 oktober 2012 beslöts

- att inriktningen är att ombilda Vafab Miljö AB till ett kommunalförbund,*
- att avfallshanteringen utvecklas enligt ägarnas, statens och EU:s riktlinjer,*
- att VKL ska tillsammans med medlemmarna undersöka de organisatoriska och ekonomiska konsekvenserna av ett kommunalförbund där medlemmarna väljer olika servicenivåer samt*
- att presentera resultatet om möjligt senast 31 januari 2013 på ett av Vafab sammankallat ägarmöte.*

*Tomas Högström (M) lämnar en protokollsanteckning i ärendet (bilaga 1 till protokollet).***Uppföljning av styrelsens beslut**

Med inriktningen mot bildande av ett kommunalförbund beslutad, finns en återstod av frågor att hantera, vilka preciserats genom uppföljande samtal:

1. Önskemål om fördjupad information till tjänstemän i vissa kommuner
2. Fortsatt verksamhetsutveckling genom utvecklad ägarstyrning och nationella regelverk
3. Förutsättningar för ökad andel entreprenader i Vafab
4. Önskemål om flexibilitet för de enskilda kommunernas önskemål, om individuellt anpassat tjänsteinnehåll (t ex samfakturering av VA och renhållning) och ekonomisk särredovisning, i ett kommunalförbund
5. Genomförandeprocessen för en förändring av ägandet under tidspress av rådande juridiska förhållanden
6. Ekonomiska konsekvenser av en förändring, respektive ingen förändring
7. Innehåll i beslut som ska fattas av VKL:s styrelse, inkluderande Enköpings och Heby kommuner, respektive innehåll i beslut som fattas av ägarmötet i Vafab

Önskemålen resulterade i att VKL tog initiativ till en fördjupad dialog mellan tjänstemän i kommuner/kommunalförbund och Vafab inför den fortsatta beredningen.

Genomförda dialoger efter den 12 oktober 2012

Efter styrelsens behandling i oktober har ett antal samråd på tjänstemannanivå hållits.

En särskild tjänstemannagrupp bildades för ändamålet med deltagare från Enköpings kommun, Heby kommun, Norra Västmanlands Kommunalförbund (NVK), Västra Mälardalens Kommunalförbund (VMKFB), Surahammars kommun och Västerås stad.

Följande möten har genomförts i december/januari med VKL som sammankallande:

- Möte med Västerås stad för uppdatering av rättsläget
- Möte med tjänstemannagruppen enl. ovan för inhämtande av synpunkter
- Möte med Vafab angående framtidens utmaningar
- Möte med NVK för inhämtande av erfarenheter från kommunalförbundet
- Möte med tjänstemannagruppen och Vafab för gemensamma förtydliganden
- Möte med Vafab för utveckling av underlagen gällande upphandlad verksamhet
- Information till kommunchefer
- Information till ekonomichefer i kommuner
- Information till tekniska chefer i kommuner
- Information till VKL:s presidium

ÄRENDE 5

Styrelsen 13 febr 2013

Synpunkter från dialoger

Från genomförda tjänstemannadiologer kan följande slutsatser sammanfattas:

1. Rättsläget är sådant, att en prejudicerande dom mot Västerås stad i förlängningen riskerar att medföra mycket stora ekonomiska konsekvenser för hela ägarkretsen.
2. För att möta utslag i rättsprövningen bör inriktningen vara att en förändring av ägarformen kan genomföras inom första halvåret 2013.
3. En dominerande uppfattningen är att fortsatt samordning mellan kommuner av avfallstjänster är nödvändig för att klara kommande krav och åtaganden för kommunerna inom avfallsområdet.
4. En enskild uppfattning, att en fullständig värdering av Vafab borde genomföras, faller på att en försäljning av bolaget inte är aktuell i det uppdrag som detta ärende gäller. Därmed kan kostnaden för en fullständig värdering inte motiveras.
5. Exemplet NVK, som organiseras av Fagersta och Norberg, visar att den flexibilitet som efterfrågas avseende kommunernas uppdrag till kommunalförbundet redan finns utvecklad inom NVK med särredovisning av verksamheter per kommun.
6. I tjänstemannagruppen finns företrädare för NVK med kunskap och erfarenheter, att på kort tid genomföra bildandet av ett nytt kommunalförbund.
7. En utgångspunkt bör vara att kommunerna vid en ombildning av Vafab till ett kommunalförbund initialt behåller ansvaret för:
 - insamling av avfall,
 - fastställande av taxor
 - ansvaret för upprättande av renhållningsordning,
 - ansvaret för upprättande av kommunal avfallsplan,d v s verksamheten fortsätter i princip med samma ansvarsfördelning som idag, men i ett mer rättssäkert förhållande.
8. I takt med att ägarkommunerna önskar kan den enskilda kommunen utvidga uppdraget. T ex har pågående entreprenader olika resterande löptider, vilket påverkar takten.
9. Kostnadskonsekvenser för ägarkommunerna för en ändrad ägarform som uppkommer på kort sikt, blir den administrativa kostnaden för arbetet med förändringen och den demokratiska processen. Dessa kan inte beräknas i detalj för samtliga aktörer.
10. Framtida ekonomiska konsekvenser uppkommer, dels av ökade krav, dels i framtida samordningsvinster t ex genom gemensamma upphandlingar, ökad konkurrens genom större andel entreprenader, möjligheter till taxesamordning, förutsättningar för kompetenshöjning och rekrytering, strukturella fördelar och skalfördelar av en eventuellt utvidgad ägarkrets.
11. Frågan om huruvida aktiebolagets ska finnas kvar eller avvecklas i en framtida organisation bör beskrivas ytterligare utifrån juridiska och ekonomiska konsekvenser.
12. Detaljfrågor om verksamhet och kostnader har rests och därefter kommenterats av Vafab. Det kan konstateras att olika utgångspunkter kan påverka samstämmigheten i jämförelser, men också att den omfattande utvärderingen av Vafab möjliggjort dessa jämförelser och bidrar till en förbättrad framtida ägarstyrning.
13. Det kan konstateras att de årliga s.k. "Nils Holgersson-undersökningarna" av kommunala taxor, bidrar till bättre jämförelser på nationell nivå. I utvärderingar måste samtidigt, för transparens, kvaliteten och tillgänglighet för hushållen spegla det utbud som erbjuds. Likaså förmåga att möta ökande krav och strukturella rationaliseringar.
14. Egenregiverksamheten inom Vafab:s ansvarsområde kan minska och upphandling av verksamhet öka i motsvarande mån, i takt med att kompetens att utföra efterfrågade tjänster utvecklas hos sektorns aktörer. Det kommunala helhetsansvaret kommer däremot att bestå och sannolikt skärpas.
15. Utvärderingen av Vafab visar på ett framgångsrikt utvecklingsarbete, med nationell och internationell erkänsla, till nytta för abonnenter, klimat och miljö.

Nyckeltal i Vafab:s nuvarande verksamhet

Vafab har gjort en sammanställning av fördelningen av bruttokostnaderna i verksamheten och andelen upphandlad verksamhet enligt följande:

- *Infrastrukturkostnader*, ca 15 %, anläggningar, mark, byggnader och miljöskydd. Nyinvesteringar upphandlas regelmässigt.
- *Administration*, ca 12 %, externa konsulter tas in för en rad uppdrag inklusive IT-stöd mm
- *Driftkostnader*, ca 73 %, återvinning, biologisk behandling, förbränning, farligt avfall, deponering, krossning, omlastning och transporter. Andel upphandlad verksamhet i detta segment är 51 %.

Slutsatser av ärendets beredning efter styrelsemötet i VKL den 12 oktober 2012.

Läget i frågan om Vafab kan sammanfattas i att:

- En grundlig genomgång av verksamheten har genomförts som ett fullföljande av uppdraget om halvtidsutvärdering av Vafab.
- Rättsläget påkallar en förändring av driftform och berör samtliga ägare
- Fristen för en förändring är kort och en målsättning bör vara max sex månader
- Ett kommunalförbund kan inrättas inom tidsfristen, men kräver stor skyndsamhet
- Ett kommunalförbund kan utformas flexibelt och möter då ägarkretsens anspråk
- Ett uppdrag om upprättande av förslag till erforderliga avtal för bildande av ett kommunalförbund bör snarast formuleras
- Frågor om ägarstyrning bör hänskjutas till Vafab:s ägardialoger
- Utvidgning av andelen upphandlad verksamhet i Vafab motiveras, om den innebär ekonomiskt fördelaktiga förhållanden för renhållningskollektivet och uppfyller målen uppsatta för verksamheten.
- Dialogen med tjänstemannagruppen har varit värdefull och är avslutad

Styrelsen föreslås därför besluta

- att** föreslå ägarmötet i Vafab Miljö AB att överföra verksamheten i Vafab Miljö AB till ett kommunalförbund
- att** tillsätta en arbetsgrupp av tjänstemän från det nuvarande bolaget och en krets av ägarkommuner/kommunalförbund för att upprätta ett förslag till förbundsordning och nödvändiga avtal, totalt 5-6 personer, med VKL som sammankallande
- att** uppdra till tjänstemannagruppen att lägga fram förslag till beslut för genomförande av organisationsförändringen
- att** föranlett av tioårsutvärderingen rekommendera ägarkretsen att tillsammans med Vafab utveckla relevanta jämförelser och nyckeltal för effektiv ägarstyrning
- att** stimulera en utveckling av tjänster inom avfallsområdet, genom att beakta möjligheterna till effektivisering genom upphandling
- att** godkänna utvärderingen av verksamheten efter tio år i enlighet med det ursprungliga avtalet och lägga denna till handlingarna